

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра економіки і торгівлі

На правах рукопису

ШЕВЧУК РОМАН МИХАЙЛОВИЧ

**РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ЗАГРОЗИ ТА
МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ БАНКІВ**

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок»

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:
ТЕСЛЮК СОФІЯ АНАТОЛІЇВНА,
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 4
засідання кафедри фінансів
від 14.11.2025 р.

Завідувач кафедри
_____ проф. Стащук О.В.

ЛУЦЬК - 2025

АНОТАЦІЯ

Шевчук Р. М. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків.

В роботі охарактеризовано економічну сутність поняття фінансових технологій, наведено їх класифікацію та проаналізовано вплив на банківську діяльність.

Проведено аналіз FinTech-ринку в Україні протягом 2022-2024 рр., досліджено впровадження фінансових технологій у банківській системі України та проведено оцінку ефективності FinTech-рішень в АТ «Ощадбанк».

В роботі виявлено основні загрози впровадження фінансових технологій у банківський сектор України та розглянуто можливості їх розвитку.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що було здійснено комплексний аналіз впливу фінансових технологій на діяльність АТ «Ощадбанк» та запропоновані рекомендації щодо мінімізації ризиків і використання можливостей фінансових технологій у діяльності банків в умовах цифрової трансформації.

Практичне значення полягає в тому, що запропоновані практичні рекомендації, щодо впровадження FinTech-рішень сприятимуть підвищенню якості банківських послуг.

Ключові слова: фінансові технології, FinTech, банківська система, банк, платежі, фінансові ризики, FinTech-компанії, інвестиції, ринок, мобільний банкінг, цифровізація.

SUMMARY

Shevchuk R. M. Development of financial technologies: threats and opportunities for banks.

The paper describes the economic essence of the concept of financial technologies, provides their classification and analyzes the impact on banking activities.

An analysis of the FinTech market in Ukraine for 2022-2024 was conducted, the implementation of financial technologies in the banking system of Ukraine was studied and the effectiveness of FinTech solutions in JSC "Oschadbank" was assessed.

In some cases, the main threats to the implementation of financial technologies in the banking sector of Ukraine and some opportunities for their development were applied.

The scientific novelty of the study arose from the fact that a comprehensive analysis of the impact of financial technologies on the activities of JSC "Oschadbank" was carried out and recommendations were proposed for minimizing risks and using the opportunities of financial technologies in the activities of banks in the context of digital transformation.

The practical significance arises from the fact that practical recommendations are offered for the implementation of FinTech solutions to promote the improvement of the quality of banking services.

Keywords: financial technologies, FinTech, banking system, bank, payments, financial risks, FinTech companies, investments, market, mobile banking, digitalization.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	7
1.1. Поняття та класифікація фінансових технологій.....	7
1.2. Фінансові технології як фактор трансформації банківського сектору.....	11
1.3. Історія розвитку фінансових технологій та їх вплив на банківську діяльність.....	15
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ	19
2.1. Аналіз FinTech-ринку в Україні.....	19
2.2. Впровадження фінансових технологій у банківській системі України.....	29
2.3. Розвиток фінтеху та оцінка ефективності FinTech-рішень в АТ «Ощадбанк».....	38
РОЗДІЛ 3. ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ.....	44
3.1. Міжнародний досвід подолання ризиків фінансових технологій.....	44
3.2. Основні загрози та можливості розвитку фінансових технологій у банківському секторі України	47
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Фінансові технології (FinTech) стрімко трансформують світову економіку та змінюють усталені підходи до надання фінансових послуг. У контексті зростаючої конкуренції на ринку банківських послуг FinTech є не лише джерелом нових можливостей для банків, але й значним викликом. Інновації у сфері платежів, кредитування, управління активами та ризиками створюють новий конкурентний ландшафт, у якому банки змушені адаптувати свої бізнес-моделі.

На глобальному рівні фінансові технології стимулюють розвиток цифрових платформ, полегшують доступ до фінансових послуг, сприяють фінансовій інклюзії та підвищують ефективність операцій. Проте стрімке поширення FinTech також супроводжується рядом загроз, таких як ризики кіберзлочинності, порушення конфіденційності даних, недостатнє регулювання інноваційних фінансових продуктів і послуг. Для вітчизняного банківського сектору зазначені виклики набувають особливої актуальності, зумовленої несприятливою економічною кон'юнктурою та динамічністю регуляторного середовища.

Сектор FinTech в Україні демонструє динамічний розвиток, насамперед у сегментах електронних розрахунків, дистанційного кредитування та мобільних банківських сервісів. Відповідно до аналітичних звітів Національного банку України (НБУ), ступінь інтеграції цифрових послуг у банківському секторі поступово наближається до міжнародних стандартів. Проте значна кількість банківських установ зіштовхується з проблематикою недостатнього рівня готовності до цифрових трансформацій, що потенційно може знизити їхню конкурентну позицію. Зазначені тенденції зумовлюють суттєву потребу в ґрунтовному аналізі ризиків та можливостей, які фінансові технології створюють для вітчизняної банківської системи, а також у формуванні

обґрунтованих рекомендацій щодо оптимального застосування інноваційних фінансових рішень у банківській діяльності.

Мета роботи – комплексний аналіз ключових викликів та перспектив, що генеруються інноваційними фінансовими технологіями для функціонування банків, а також обґрунтування практичних рекомендацій щодо ефективної інтеграції та імплементації FinTech-рішень у діяльність банківського сектору з метою оптимізації його операційної ефективності та зміцнення конкурентних позицій.

Для реалізації мети визначено ключові **завдання**:

- розкрити сутність фінансових технологій, їх класифікацію та роль у трансформації банківської діяльності.
- дослідити історичний розвиток fintech у світі та в Україні, виділивши ключові етапи та тенденції.
- проаналізувати сучасний стан впровадження фінансових технологій у банківську систему України.
- оцінити вплив fintech на ефективність банківських послуг і конкурентоспроможність банків.
- виявити загрози, які виникають у процесі впровадження fintech, та визначити можливості, що сприяють їх подоланню.
- розробити рекомендації для банків щодо інтеграції фінансових технологій у бізнес-процеси.

Об'єктом дослідження є сучасні фінансові технології та їх вплив на банківську діяльність.

Предметом дослідження є економічні та організаційні аспекти впровадження FinTech у банківську сферу України.

Матеріал дослідження. Теоретичною основою дослідження стали праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених, які аналізували роль фінансових технологій у банківській сфері. Серед українських дослідників варто виділити роботи таких науковців, як О. І. Барановського, який досліджував ризики банківської системи в умовах цифрової трансформації; С. А. Теслюк, котра

вивчала роль фінансових інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності банків; Т. В. Майбороди, яка акцентувала увагу на регуляторних аспектах FinTech в Україні; Ю. В. Кузьменка, чий дослідження присвячені впливу цифрових технологій на розвиток банківських послуг.

Інформаційною основою дослідження є підручники та посібники, наукові статті міжнародних та вітчизняних вчених, дані Національного банку України, звіти міжнародних фінансових організацій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк, а також актуальні аналітичні звіти з питань розвитку FinTech. У роботі також були опрацьовані різноманітні інформаційні джерела світових фінансових організацій через мережу Інтернет, дослідження економістів.

Наукова новизна полягає у розкритті основних загроз впровадження фінансових технологій у банківському секторі України та можливості їх розвитку в сучасних умовах, а також виокремлення відповідних аспектів іноземного досвіду подолання ризиків фінансових технологій для впровадження їх у вітчизняну практику. Із цією метою запропоновано законодавчі зміни для розробки диференційованих регуляторних вимог до ліцензування для «необанків», що відрізняються за своєю операційною моделлю від традиційних банків при одночасному забезпеченні їх відповідності посиленим стандартам капітальної адекватності та ефективності систем управління ризиками.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені у роботі рекомендації можуть слугувати основою для вдосконалення інноваційної політики для банків України, що дозволить підвищити ефективність, знизити ризики, покращити дистанційне обслуговування та сформувати нові стратегії розвитку в умовах цифрової трансформації вітчизняного фінансового сектору.

Апробація результатів дослідження та публікації здійснена шляхом публікації статті «Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків» в Економічному часописі Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк, 2025) та тез «Перспективи розвитку фінансових

технологій для банківського сектору України», «Основні загрози впровадження фінансових технологій у банківському секторі України» у збірнику матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, студентів та аспірантів «Фінанси, банківська справа та страхування в епоху цифровізації: управлінські виклики та перспективи» (м. Луцьк, 2025).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Поняття та класифікація фінансових технологій

На даний момент ми можемо відстежити, як швидкий розвиток науки та техніки посприяв появі нових технологічних новинок у сфері фінансів, зокрема фінансових технологій, або ж FinTech. Активний розвиток інновацій у фінансовій та банківській системі призводить до появи конкуренції між традиційним сектором фінансових послуг та перспективними стартапами у сфері фінтех-інновацій, які значно підвищують рівень фінансової інклюзивності та залучають все більше користувачів до фінансового сектору.

На сучасному етапі науковий підхід до трактування фінансових технологій відзначається багатоплановістю. Ця розбіжність обумовлена широким спектром їхнього застосування та значним впливом на економічну систему. У широкому сенсі, фінансові технології є комплексом методів, засобів та новітніх рішень, що імплементуються у фінансовій сфері задля оптимізації функціональних процесів, підвищення дієвості та редукції операційних витрат. У більш вузькому значенні – застосування сучасних інформаційних технологій у фінансовій діяльності, онлайн-банкінг, мобільні додатки, цифрові платежі, блокчейн та інноваційні сервіси.

Термін “FinTech” став рушійною силою у формуванні наукового підходу до цього явища. Цей термін являє терміносполучення Financial Technology та більшою мірою фокусується на поєднанні фінансів та інноваційних ІТ-технологій. Поряд вперше був ужитий британським журналістом Пітером Найтом у газеті Sunday Times ще у 1980-х роках для позначення автоматизованих сервісів у сфері електронної пошти. Однак як явище, що виникає на перетині фінансів і технологій, фінансові інновації існують значно довше. Уже в XIX столітті їх елементи проявлялися в діяльності Атлантичної

телеграфної компанії, яка проклала кабель через океан і тим самим скоротила час проведення розрахунків між Європою та Америкою. Втім, справжній активний розвиток фінансових технологій у сучасному їхньому вигляді розпочався наприкінці ХХ століття, коли стрімкий прогрес інформаційних технологій спричинив масштабні зміни у банківській сфері та на фінансовому ринку загалом [42, с. 9-12].

Теоретичною основою дослідження стали праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених, які приділяли значну увагу аналізу ролі фінансових технологій у банківській сфері. Зокрема, варто відзначити внесок українських дослідників.

Так, О. І. Барановський у своїх працях ґрунтовно досліджував ризики банківської системи в умовах цифрової трансформації та наголошував на необхідності адаптації механізмів управління ризиками до нових технологічних викликів [3].

С. А. Теслюк розглядала фінансові інновації як важливий чинник забезпечення конкурентоспроможності банків, акцентуючи увагу на тому, що впровадження FinTech-рішень дозволяє фінансовим установам розширювати спектр послуг і залучати нових клієнтів [36].

У свою чергу, Т. В. Майборода зосереджувала увагу на регуляторних аспектах функціонування фінансових технологій в Україні, досліджуючи проблеми правового забезпечення впровадження FinTech у банківську практику та визначаючи напрями гармонізації українського законодавства із міжнародними стандартами [28].

Ю. В. Кузьменко аналізував вплив цифрових технологій на розвиток банківських послуг, підкреслюючи трансформацію бізнес-моделей банків у напрямі цифровізації та необхідність інтеграції інноваційних сервісів для підвищення клієнтоорієнтованості [18, с. 121-126].

Розвиток фінансових технологій можна умовно поділити на кілька етапів. Перший із них – FinTech 1.0, який тривав до 1987 року, характеризувався використанням аналогових технологій у сфері фінансів. Саме в цей період

відбувалося впровадження телеграфного зв'язку, з'явилися перші платіжні картки, а також система міжнародних міжбанківських розрахунків SWIFT, що заклала основу для подальшої глобалізації фінансових послуг.

Наступний етап – FinTech 2.0, який охоплює період з 1987 по 2008 рік. Його головною особливістю стала активна цифровізація фінансових процесів. У цей час основна частина інновацій впроваджувалася безпосередньо звичайними фінансовими установами, зокрема банками, які контролювали розвиток і поширення нових технологічних рішень.

З 2008 року і до сьогодні триває етап FinTech 3.0, що ознаменувався появою фінтех-стартапів, які почали конкурувати з класичними банками, пропонуючи більш гнучкі та інноваційні сервіси. В цей період стрімкого розвитку набули мобільні платежі, криптовалюти, технологія блокчейн, а також регуляторні технології (RegTech), що значною мірою сформували сучасний вигляд фінансової індустрії. Особливо поштовхом до таких змін стала світова фінансова криза 2008-2009 років, яка показала вразливість традиційної банківської системи й актуалізувала необхідність нових фінансових рішень [4].

Для кращого розуміння сутності та різноманіття фінансових технологій доцільно розглянути існуючі підходи до їх класифікації, що відображають як міжнародний, так і функціональний контекст розвитку FinTech. Узагальнено їх можна представити у таблиці. 1.1.

Таблиця 1.1

Основні підходи до класифікації фінансових технологій

Джерело / Підхід	Основні групи фінансових технологій	Характеристика
МВФ	Інновації, платежі, заощадження, позики, ризик-менеджмент, консалтинг	Базується на ключових функціях фінансів
EY (FinTech Adoption Index, 2017)	Платежі та перекази, фінансове планування, інвестиції, кредитування, страхування	Виділено 17 конкретних послуг, більш детальна класифікація
За сферою застосування	Платежі та грошові перекази; Кредитування (P2P, онлайн-кредити); Страхування (InsurTech); Інвестиції та управління активами (WealthTech); Регуляторні технології (RegTech); Криптовалюти та блокчейн	Дає змогу систематизувати FinTech-сервіси за напрямками використання

Джерело: сформовано на основі [42,26]

Фінансові технології у банківській та небанківській сферах мають суттєві відмінності, що зумовлені різними цілями їх використання та характером діяльності інституцій. Щонайперше в банківському секторі приділяється імплементації фінансово-технологічних інновацій як інструментарію для модернізації та оптимізації наявних операційних процесів. Технології застосовуються переважно з метою оптимізації внутрішніх операцій, зниження транзакційних витрат та підвищення рівня клієнтського сервісу. Прикладами таких інновацій є мобільні додатки для управління рахунками, дистанційне відкриття депозитів і карткових рахунків, а також створення інтегрованих цифрових платформ для здійснення платежів чи оформлення кредитів. Банки зазвичай намагаються зберегти свою традиційну позицію на ринку, використовуючи фінансові технології як засіб підвищення ефективності та конкурентоспроможності [5].

У небанківському фінансовому секторі роль фінансових технологій є значно ширшою, ніж у традиційних банківських установах. Тут FinTech не обмежується функцією допоміжного інструменту, а виступає основою діяльності та повноцінним конкурентом банків. Саме небанківські компанії та фінтех-стартапи першими почали активно впроваджувати інноваційні рішення у сфері цифрових платежів, онлайн-кредитування, інвестиційних сервісів і криптовалют. Їх робота базується на значній адаптивності, оперативному реагуванні на споживчі запити та розробці інноваційних фінансових продуктів, інтеграція яких традиційними банківськими установами нерідко відбувається із суттєвою часовою затримкою. Відповідно, для банківського сектору фінансові технології переважно виступають інструментом оптимізації внутрішніх операційних процесів, тоді як для небанківського фінансового сегменту вони є фундаментальним компонентом функціонування. Це сприяє доступу населення до фінансових послуг та інтенсифікації конкуренції на фінансовому ринку.

1.2. Фінансові технології як фактор трансформації банківського сектору

Нині банківський сектор функціонує в умовах інтенсивного розвитку цифрової економіки та посилення конкурентного тиску на фінансовому ринку. Застосування фінансових технологій трансформувалося для банків із засобу підвищення операційної ефективності в імператив для збереження конкурентоспроможності. Ця динаміка переважно детермінована еволюцією клієнтських очікувань, оскільки споживачі дедалі частіше віддають перевагу дистанційним форматам обслуговування, що орієнтовані на зручність, оперативність та доступність. Упровадження FinTech-рішень дозволяє банківським установам не лише адаптувати свої послуги до актуальних потреб клієнтів, а й переводити значну частину операційних процесів у цифрову площину.

Цифрові технології докорінно змінюють підходи до здійснення традиційних банківських операцій. Онлайн-банкінг і мобільні застосунки стали основними каналами взаємодії між банками та клієнтами, забезпечуючи можливість швидко здійснювати платежі, контролювати рух коштів і керувати рахунками в будь-який час. Імплементация систем моментальних транзакцій та цифрових механізмів віддаленого відкриття банківських рахунків спричинила значне скорочення операційного циклу обслуговування та позитивно вплинула на індикатори клієнтської задоволеності. Водночас, застосування віртуальних асистентів (чат-ботів та голосових помічників) у межах систем клієнтської підтримки надає фінансовим установам можливість підвищувати якість консультаційних послуг, оптимізувати функціонування контакт-центрів та мінімізувати операційне навантаження на персонал.

Впровадження фінансових технологій впливає і на структуру бізнес-моделей банків. Традиційна модель, орієнтована на мережу відділень, поступово трансформується у цифрову екосистему, де основний акцент робиться на онлайн-платформах та інтегрованих сервісах. Такий перехід дозволяє банкам розширювати спектр послуг, знижувати витрати на утримання

фізичних точок та забезпечувати персоналізоване обслуговування клієнтів на основі аналітики великих даних (Big Data) [15, с. 127-133].

Варто зазначити, що впровадження фінансових технологій має двоякий ефект. З одного боку, воно підвищує ефективність роботи банків, зменшує операційні витрати та сприяє розширенню клієнтської бази. З іншого - воно породжує нові ризики, пов'язані з кібербезпекою, захистом персональних даних та технологічними збоями. Тому сучасні банки повинні одночасно впроваджувати інновації та розвивати системи управління ризиками, включаючи регуляторні технології (RegTech), які дозволяють автоматизувати процеси контролю за дотриманням нормативних вимог [45, с. 49-58].

Для більш наочного розуміння того, як FinTech впливає на трансформацію банківського сектору, доцільно систематизувати технології за їхнім функціональним призначенням. Така класифікація дозволяє оцінити конкретний вплив окремих категорій фінансових технологій на банківські операції, підвищення ефективності, оптимізацію процесів та покращення взаємодії з клієнтами (Табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація FinTech-технологій за функціональним призначенням та їх вплив на банківський сектор

Категорія FinTech	Приклади	Вплив на банківські операції
Платежі та перекази	Миттєві платежі, мобільні гаманці	Скорочення часу транзакцій, зручність для клієнтів
Кредитування	Онлайн-кредити, P2P-платформи	Підвищення доступності кредитів, оптимізація ризик-менеджменту
Управління активами	WealthTech-платформи, цифрові інвестиції	Персоналізовані рекомендації, автоматизація інвестиційного процесу
Страхування	InsurTech-додатки, цифрові полюси	Автоматизація розрахунку страхових сум та виплат
Регуляторні технології	RegTech-системи	Автоматизація дотримання нормативів, зменшення операційних ризиків
Криптовалюти та блокчейн	Блокчейн-платформи, токенизація активів	Прозорість транзакцій, ефективності та безпеки

Джерело: сформовано на основі [21, с.108-119]

Класифікація FinTech-технологій охоплює різноманітні напрями, які автоматизують, спрощують та роблять фінансові послуги доступнішими для

споживачів та бізнесу, пропонуючи рішення від мобільних додатків до складних аналітичних систем.

Отже, фінансові технології сьогодні слугують не просто засобом удосконалення окремих банківських операцій, а виступають визначальним чинником глибоких змін у діяльності банків. Це суттєво впливає на «архітектуру» банківських послуг, характер взаємодії з клієнтурою та методології управління ризиками, що поетапно трансформує усталену парадигму банківського бізнесу.

Фінансові технології відкривають широкі можливості як для банків, так і для їхніх клієнтів. Використання FinTech дозволяє значно знизити витрати, забезпечує миттєві платежі, розширює спектр послуг та підвищує рівень зручності для користувачів. Завдяки впровадженню інноваційних рішень у сфері банківських послуг клієнти отримують можливість швидко здійснювати перекази, дистанційно відкривати рахунки, користуватися мобільними додатками та цифровими платформами, що значно підвищує доступність фінансових продуктів [12].

Водночас, активне впровадження фінансових технологій пов'язане з певними ризиками. Серед основних недоліків виділяють низький рівень нормативного регулювання, спонтанність у прийнятті рішень, обмежений доступ до сервісів для користувачів з невисоким рівнем цифрової грамотності або відсутністю сучасних гаджетів.

Однак на сучасному етапі розвитку фінансового ринку широко представлені основні тренди формування розвитку національної економіки, які впливають на трансформацію банківського сектору. До цих аспектів належить цифрова трансформація фінансової галузі, що охоплює зростання показників використання електронних банківських каналів, диверсифікацію спектру віддалено доступних послуг та збільшення споживчої бази цифрових фінансових інструментів.

Фінтех послуги відтепер протягне ринок росте, сучасні компанії намагаються не обмежуватися лише онлайн-платежами і переказами, а і

розвивають нові продукти та напрями – інвестування, страхування, накопичення коштів, управління активами. Значення мають альтернативні джерела фінансування, які з'явилися під час розвитку фінтеху. До них відносять P2P-позики, вентурне фінансування, краудфандинг, ресурси міжнародних фондів та організацій [42, с. 10].

Важливим аспектом трансформації є застосування фінансових технологій у нефінансових корпораціях. Використання штучного інтелекту, роботоконсультантів та аналізу великих даних (Big Data) дозволяє підприємствам автоматизувати фінансові процеси, відстежувати ринкові тенденції, персоналізувати пропозиції для клієнтів і підвищувати ефективність управління оборотними коштами. Це створює нові конкурентні переваги та сприяє збільшенню частки компанії на ринку.

Проте, незважаючи на переваги, слід враховувати проблеми фінансової інклюзії. Сучасні FinTech-інновації дозволяють частково подолати ці бар'єри за допомогою смартфонів та інших гаджетів, надаючи доступ до широкого спектру цифрових фінансових продуктів: оплат і переказів, інвестицій, управління особистими фінансами, консультування та страхування [29].

FinTech стає ключовим фактором трансформації банківського сектору, забезпечуючи цифровізацію процесів, розвиток нових бізнес-моделей, підвищення ефективності та конкурентоспроможності банків, а також створюючи нові можливості для нефінансових корпорацій та клієнтів. Водночас активне впровадження технологій вимагає врахування ризиків і розвитку нормативного регулювання для безпеки та сталого розвитку фінансового ринку. Основні фінтех-тренди розвитку економіки відображені у табл. 1.3

Таблиця 1.3

Фінтех-тренди розвитку національної економіки

Фінтех-тренди	Характеристика
Вбудовані фінанси	Поєднання фінансових інструментів та послуг з нефінансовими установами, що охоплюють кредитування, банківське обслуговування та інвестиції.

Продовження таблиці 1.3

Альтернативне фінансування	Вид фінансування, який надають небанківські установи, включаючи P2P-позики, венчурне фінансування та краудфандинг.
Необанки	Банки без фізичних відділень, що надають послуги через мобільні або веб-додатки.
Блокчейн	Технологія розподілених реєстрів, спрямована на зменшення часу та витрат на міжнародні платежі, підвищення прозорості та безпеки транзакцій.
Екологічні, соціальні та управлінські ініціативи (ESG)	Інформація про екологічні, соціальні та управлінські фактори, що є ключовими для вимірювання сталості та етичного впливу інвестицій у компанію.

Складено автором на основі джерела [1, с.98-119]

Зазначені тренди сприяють підвищенню фінансової обізнаності, оптимізації якісних характеристик та розширенню доступності послуг, що істотно підсилює економічний потенціал держави та її інтеграцію у глобальну фінансову систему.

1.3. Історія розвитку фінансових технологій та їх вплив на банківську діяльність

Розвиток фінансових технологій має багату історію, яка тісно пов'язана з еволюцією банківської сфери та способами взаємодії клієнтів із фінансовими установами. Початковий етап розвитку фінтеху був зосереджений на покращенні платіжного сервісу та використанні технологій для здійснення переказів грошових коштів. Уже на цьому етапі впровадження інновацій дозволяло скоротити час транзакцій, знизити витрати та підвищити зручність користування фінансовими послугами [19, с. 5-8].

Перший історичний етап, що тривав до кінця 1980-х років, характеризувався використанням аналогових технологій для передачі фінансових даних. До таких рішень належали телеграфні перекази, перші платіжні картки та системи електронних переказів SWIFT. На цьому етапі

цифровізація була обмеженою, а основні технологічні інновації застосовувалися лише для автоматизації базових процесів у банках та міжбанківських системах.

Другий етап розвитку фінтеху охоплює період з 1990-х років до 2008 року і відзначається активним впровадженням технологій великими фінансовими гравцями. Саме тоді з'являються перші системи інтернет-банкінгу, онлайн-платежі та мобільні додатки, які дозволяють клієнтам дистанційно здійснювати фінансові операції. Цей період характеризується поступовою цифровізацією процесів та підвищенням рівня доступності фінансових послуг [35, с. 384-392].

Третій етап, що розпочався після глобальної фінансової кризи 2008-2009 років і триває до сьогодні, відзначається активним розвитком стартапів у фінансовому секторі, поширенням мобільних платежів, криптовалют, блокчейн-технологій, RegTech та використанням штучного інтелекту для автоматизації банківських процесів. Саме цей період ознаменувався появою нових бізнес-моделей банків, переходом від відділень до цифрових платформ, а також зростанням конкуренції між традиційними фінансовими установами та інноваційними FinTech-компаніями [16].

В Україні становлення фінансових технологій також пройшло кілька ключових етапів. Початок розвитку FinTech припав на появу перших платіжних систем та банківських карток. Згодом активно розвивався онлайн-банкінг, а з появою мобільних застосунків, таких як Приват24, monobank та інших, цифрові фінансові послуги стали доступними для широкого кола користувачів. Це сприяло зростанню фінансової інклюзії, підвищенню швидкості обслуговування клієнтів та появі нових каналів комунікації між банком і клієнтом [32, с. 67-71].

Сучасні банки, користуючись досягненнями фінансових технологій, оптимізують внутрішні процеси, зменшують витрати, підвищують ефективність обслуговування та пропонують клієнтам широкий спектр цифрових продуктів. Такі технології також дозволяють персоналізувати фінансові послуги,

забезпечують прозорість і безпеку транзакцій та відкривають нові можливості для інвестицій, кредитування, страхування та управління активами.

Нижче наведено схематичне відображення історичного розвитку фінансових технологій.

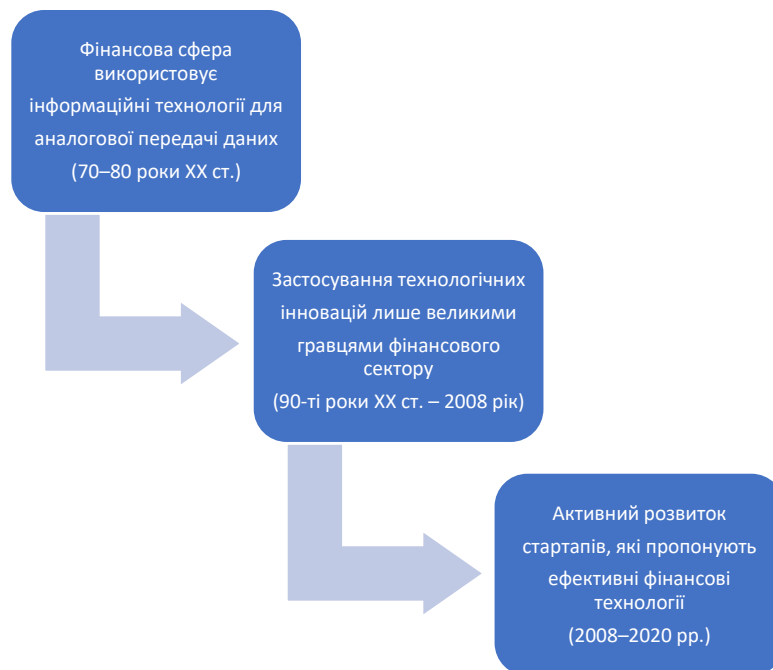

Рисунок 1.1. Історичний розвиток фінансових технологій

Джерело: сформовано на основі [42, с. 9-10]

Аналіз теоретичних підходів до розвитку фінансових технологій дає підстави стверджувати, що FinTech відіграє провідну роль у сучасних процесах трансформації банківського сектору та фінансової системи загалом. Фінансові технології поєднують інноваційні методи, цифрові інструменти й технологічні рішення, спрямовані на підвищення ефективності фінансової діяльності, оптимізацію операційних процесів і скорочення витрат. Сфера застосування фінтех-рішень охоплює широкий спектр фінансових послуг, насамперед: електронні транзакції, послуги кредитування, управління активами, страхування та регуляторні технології.

У банківському секторі FinTech переважно використовується для модернізації наявних операційних процесів і підвищення якості клієнтського

обслуговування. Натомість у небанківському сегменті фінансові технології часто становлять фундаментальну основу функціонування та ключовий інструмент конкурентної боротьби.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

2.1. Аналіз FinTech-ринку в Україні

Сектор фінансових технологій в Україні демонструє один із найінтенсивніших темпів розвитку в Східній Європі, що зумовлює становлення комплексної цифрової екосистеми. Ця екосистема охоплює широкий спектр функціональних сегментів, включаючи платіжні системи, електронні фінансові інструменти, традиційні банківські та страхові послуги, RegTech-рішення, а також сервіси, пов'язані з цифровими активами та іншими інноваційними платформами. Вітчизняний ринок характеризується високим ступенем адаптивності, гнучкості та технологічної зрілості, що детерміновано синергією потужного сектору інформаційних технологій, високим рівнем цифрової грамотності населення та цілеспрямованою державною політикою у сфері цифровізації.

Український фінтех-ринок за останнє десятиріччя перетворився з невеликої групи компаній, орієнтованих переважно на платіжні сервіси, на розгалужену екосистему, що включає понад сотню активно діючих технологічних рішень, сервіси для бізнесу та населення, цифрові платформи і стартапи, інтегровані у глобальні процеси цифрової економіки.

На рисунку 2.1 відображено територіальне розміщення фінтех-компаній України та показано частку цих компаній в різних містах країни.

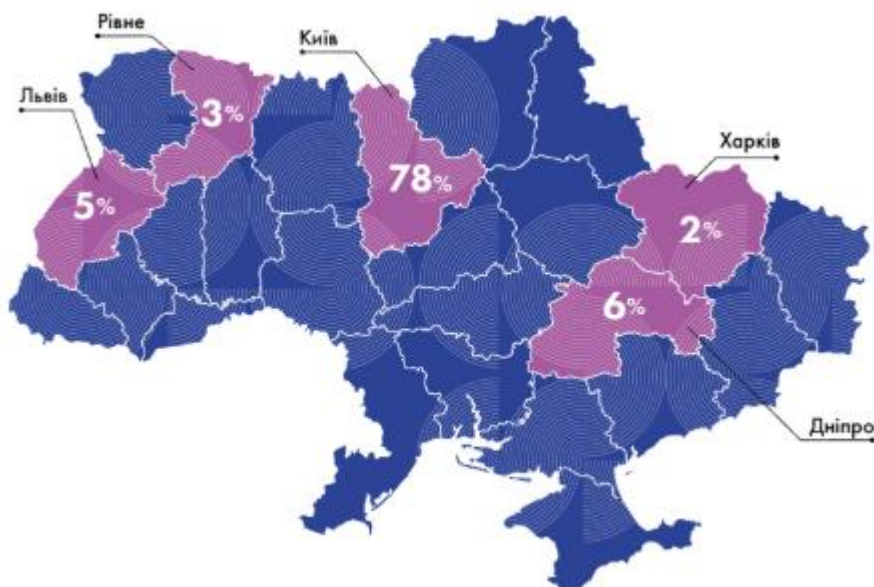

Рис. 2.1 Розташування фінтех-компаній в Україні

Джерело: сформовано на основі [52, с. 26]

З даного рисунку видно, що основна частка фінтех-спільноти зосереджена у Києві – 78%, другим за популярністю стало Дніпро – 6%, на третьому місці розмістився Львів – 5%.

Однією з визначальних характеристик ринку є його диверсифікованість: хоча платежі та перекази залишаються домінуючим напрямом, стрімко зростають сегменти цифрового кредитування, інвестиційних сервісів, платформ цифрової ідентифікації, а також блокчейн-проектів. Україна входить до тридцятки провідних держав світу за показниками імплементації цифрових платіжних інструментів, мобільних фінансових транзакцій та електронної комерції. Такий стан частково обумовлений високим рівнем цифрової компетентності суспільства та широкою поширеністю банківських послуг.

Визначальною характеристикою української фінансово-технологічної галузі є тісна кооперація між публічним та приватним секторами. На противагу значній частині країн Європейського Союзу, де приватний бізнес традиційно виступає ключовим рушієм інноваційного розвитку, в Україні державні інституції виконують безпосередню стимулюючу функцію, ініціюючи реалізацію таких цифрових інструментів, як платформа «Дія», електронний підпис, цифрові документи, інтегровані державні реєстри та електронні онлайн-

сервіси. Це створює середовище, у якому фінтех-компанії можуть швидше масштабувати продукти та забезпечувати їх сумісність із національною інфраструктурою.

Крім того, український ринок є відкритим до іноземних інвестицій та партнерств. Міжнародні організації – ЄБРР, USAID, IFC, Світовий банк – реалізують програми розвитку цифрової економіки, створення безбар’єрного регуляторного середовища та підтримки стартапів, що посилює інституційну спроможність фінтех-сектору.

Рисунок 2.2 відображає напрями залучення інвестицій в фінтех-сферу України.

Рис. 2.2. Плани залучення інвестиції фінтех-компаніями

Джерело: сформовано на основі [52, с. 21]

З наведеного рисунку видно, що головним джерелом фінансування залишаються власні кошти – 50%, тобто компанії все більше покладаються на власні сили та прагнуть до автономії. Також велику частку займають фінтех-компанії, які планують фінансуватися приватними інвесторами – 31% та донорськими програмами – 24%.

На даний час актуальна картина фінансування українських фінтех-компаній відрізняється від запланованої. Детальніша інформація зображена на рисунку 2.3.

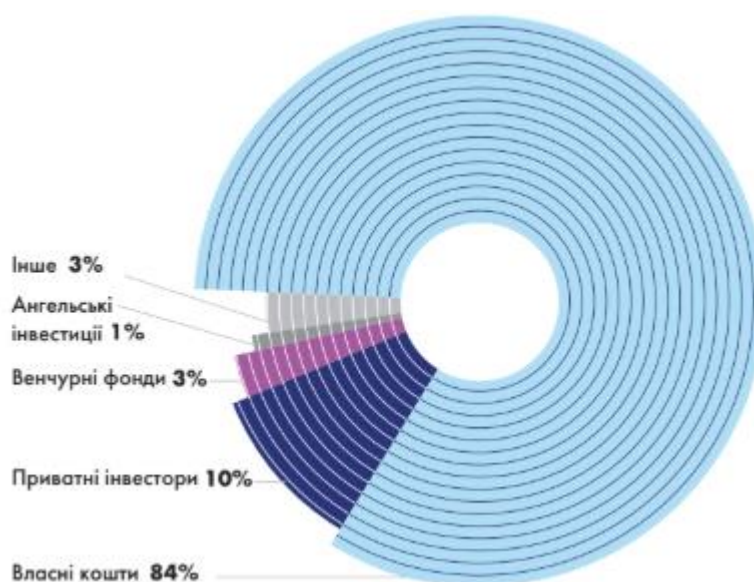

Рис. 2.3 Джерела фінансування фінтех-компаній

Джерело: сформовано на основі [52, с. 22]

Як бачимо, левову частку фінансування займають власні кошти – 84%, при цьому тенденція і надалі фінансуватися за рахунок власних сил залишається. На 3% зросла частка фінтех-компаній, які фінансуються приватними інвесторами і зменшилася вага респондентів, головним джерелом фінансування яких є ангельські інвестиції. При цьому частка компаній, які фінансуються венчурними фондами залишається досить стабільною та складає 3% [53].

Період 2015-2020 років став для України справжнім етапом якісного зламу у сфері фінансових технологій, оскільки саме в цей час фінтех перестав бути сукупністю окремих, розрізнених проєктів і сформувався як повноцінна галузь, що характеризувалася стрімким розширенням ринку, появою нових стартапів, активним технологічним оновленням та швидким переходом населення до використання безготівкових сервісів. Паралельно із цими процесами стрімко розширювався і сам ринок фінтех-компаній: відповідно до даних галузевого каталогу 2019 року, в Україні діяло понад 100 фінтех-суб'єктів, причому більше половини з них було створено протягом останніх трьох років, що свідчило про надзвичайно динамічний розвиток ринку саме у другій половині 2010-х років. Нові компанії працювали не лише у сфері

платежів, а активно освоювали кредитні онлайн-сервіси, рішення для управління персональними й корпоративними фінансами, інвестиційні платформи, InsurTech-проекти та сервіси для малого й середнього бізнесу [31].

Структура ринку також зазнавала змін: якщо на ранніх етапах домінували платіжні рішення, то до 2018-2019 років істотно збільшилася частка платформ з фінансового планування, управління активами, кредитних та інвестиційних інструментів, що свідчило про поступове ускладнення екосистеми. За оцінками аналітичних звітів, у 2020 році у фінтех-галузі працювало близько 4000 фахівців, що становило приблизно 2,4 % кадрів усієї ІТ-індустрії України, а це означало, що сфера фінтеху еволюціонувала, ставши значним джерелом працевлаштування та інтегруючим вузлом, що пов'язує високотехнологічний сектор, фінансові інституції та широкий споживчий сегмент. Сукупність цих динамік переконливо свідчить, що протягом 2015-2020 років український фінтех досяг якісно нового етапу розвитку, трансформувавшись у системний, структурований та перспективний сегмент національного економічного комплексу.

Повномасштабна військова агресія проти України з 2022 року суттєво трансформувала соціально-економічний ландшафт, зумовивши виникнення численних перешкод для всіх галузей діяльності, зокрема для фінансового сектору. Проте для індустрії фінансових технологій цей період став не тільки значним викликом, але й каталізатором прискореного прогресу та адаптації. Потреба у дистанційних фінансових послугах продемонструвала стрімке зростання: населення України активно залучалося до використання безготівкових транзакцій за допомогою платіжних карток та мобільних фінансових рішень, які набули критичної важливості для забезпечення економічної та суспільної стабільності. Згідно з інформацією Національного банку України, протягом 2024 року обсяг безготівкових операцій досяг 8,654 мільйона, а їхній сукупний грошовий обсяг становив 6,577 мільярда гривень, при цьому більше 90% цих транзакцій було здійснено в межах національної території.

У відповідь на нові виклики регулятор, зокрема НБУ, запровадив спеціальні заходи підтримки банківської системи: надання рефінансувальних кредитів, забезпечення стабільного готівкового та безготівкового обігу, підтримку курсу гривні. Паралельно фінтех-компанії та банки активно інвестували у безпеку, розвиток дистанційних сервісів та адаптацію продуктів до нових умов, щоб зберегти довіру клієнтів і забезпечити безперервність фінансових послуг [31].

В умовах війни українські фінтех-компанії почали пропонувати спеціалізовані продукти: миттєві перекази, мобільні гаманці, цифрові донати, P2P-сервіси, що дозволяли безпечно переказувати кошти та оплачувати послуги навіть у регіонах з обмеженим доступом до банківської інфраструктури. Ці сервіси не лише підтримували економічну активність, а й гарантували людям доступ до фінансів у складних обставинах.

На рисунку 2.4 відображено основні технології українського фінтех-ринку.

Рис. 2.4. Головні технології серед українських фінтех-компаній

Джерело: сформовано на основі [52, с. 27]

Як бачимо найбільш розповсюдженою є технологія API – 71%, проте найбільш перспективним напрямком розвитку фінтех в Україні вважають штучний інтелект – 43%, який активно проникає в робочі процеси компаній.

Попри військові виклики, український фінтех продемонстрував високу стійкість та зрілість: інфраструктура галузі виявилася здатною працювати надійно навіть у кризових умовах, а використання cashless-платежів продовжувало зростати. Цей період підтвердив стратегічну цінність фінтеху як надійного інструменту фінансової безпеки, мобільності та гнучкості для економіки та суспільства в умовах війни.

Сфера фінтех-послуг в Україні характеризується диверсифікованим характером, охоплюючи низку стратегічних напрямів, що сприяє формуванню інтегрованого цифрового середовища (рис. 2.5)

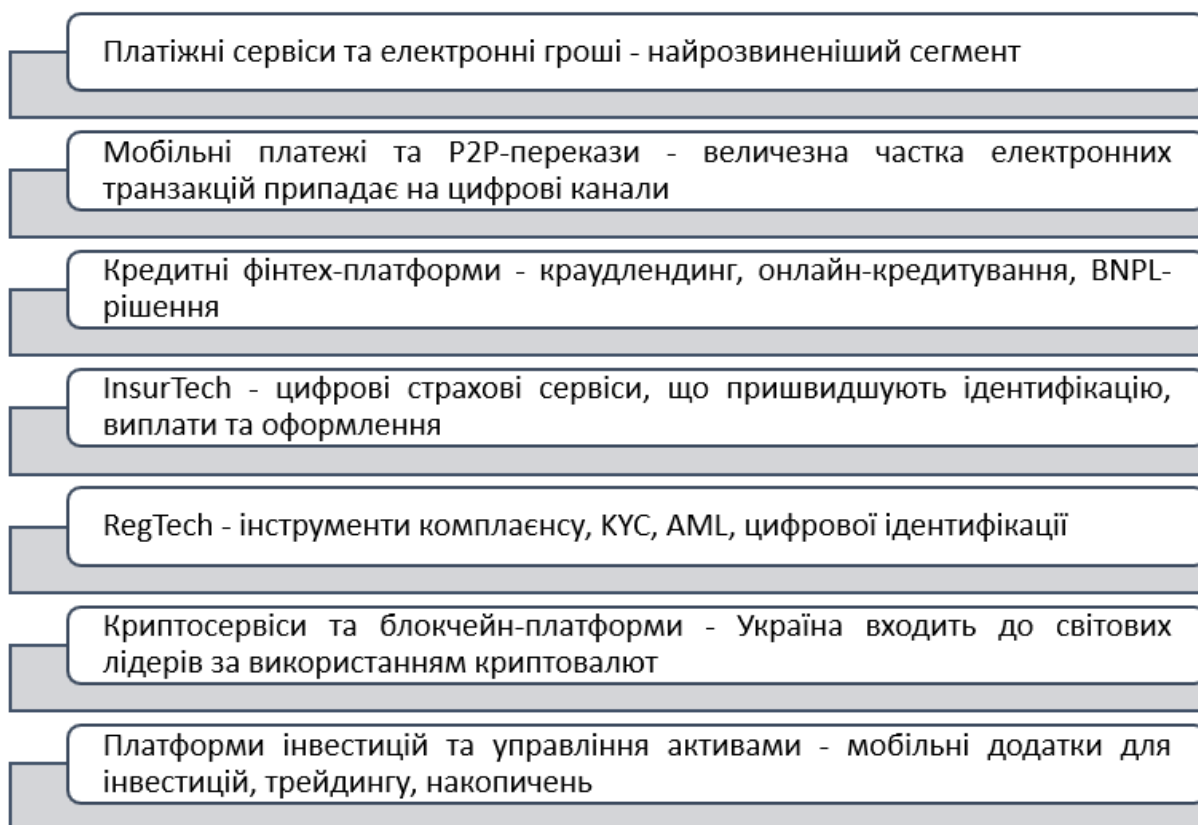

Рис. 2.5 Ключові напрямки фінтех-ринку України

Джерело: сформовано на основі [49]

Ця диференціація ринку на численні сегменти зумовлює його стабільність та забезпечує ефективну адаптацію в умовах економічних трансформацій.

Нормативно-правове та інституційне середовище відіграє вирішальну роль у прогресі фінтех-сектору в Україні, окреслюючи засади функціонування суб'єктів ринку та стимулюючи інноваційні процеси. Провідним регулятором у даній сфері є НБУ, який функціонує як інтегрований наглядовий орган фінансової системи, встановлюючи регуляторні стандарти, що ґрунтуються на засадах стандарту PSD2. НБУ сприяє розвитку відкритої банківської архітектури, здійснює нагляд за діяльністю платіжних установ, визначає вимоги щодо обігу електронних коштів, забезпечує кібербезпеку та встановлює нормативи ідентифікації клієнтів. Крім того, він розробляє стратегічний вектор розвитку фінансових технологій та цифрової економіки.

Ще одним ключовим суб'єктом у цьому напрямку є Міністерство цифрової трансформації України, котре несе відповідальність за розбудову національної цифрової інфраструктури, запровадження електронних ідентифікаторів, формування регуляторної бази для цифрової ідентифікації та сприяння інноваційним підприємствам. Важливим каталізатором інновацій виступає державна екосистема «Дія», яка стала платформою для широкомасштабного впровадження електронних державних послуг та інтенсивного залучення приватного сектору до інтеграції передових технологічних рішень.

На динамічний розвиток українського сектору фінансових технологій впливає сукупність сприятливих чинників. До них належать високий рівень поширення інтернету та мобільних комунікацій, потужна ІТ-індустрія, що демонструє здатність до оперативної розробки та впровадження технологічних рішень, а також цифрова грамотність населення, яке активно застосовує онлайн-сервіси. Державна орієнтація на цифровізацію та збільшення частки безготівкових розрахунків також сприяли швидкому розповсюдженню фінтех-послуг. Особливу роль відіграли виклики воєнного часу, які суттєво прискорили перехід населення на дистанційні сервіси та цифрові гарантії, тоді як інтенсивна конкуренція між ринковими суб'єктами стимулює генерацію інноваційних продуктів.

Українські фінтех-компанії демонструють високий інноваційний потенціал, здатність швидко адаптуватися до потреб ринку та конкурувати на міжнародному рівні. Серед ключових переваг означених суб'єктів економічної діяльності можна виділити їхню адаптивність та динамічність у процесах розробки, пріоритетну орієнтацію на рішення для мобільних платформ, а також інтенсивне впровадження передових технологій, зокрема штучного інтелекту, Big Data та блокчейну. Водночас спостерігається зростаюча інтеграція фінансових технологій у діяльність великих роздрібних та сервісних підприємств. Важливою є також активна участь українських фахівців у міжнародних IT-ініціативах, що є беззаперечним свідченням спроможності вітчизняних компаній створювати конкурентоспроможні та інноваційні продукти на світовому ринку.

Український фінтех-сегмент демонструє сталу динаміку прогресивного розвитку, що корелює із загальними тенденціями цифровізації фінансового сектору. Упродовж останнього періоду відзначено значне зростання кількості суб'єктів, що надають фінтех-послуги; цей процес супроводжувався інтенсифікацією диверсифікації ринкових сегментів. Окрім традиційних платіжних систем, спостерігається експансія у такі сфери, як управління особистими та корпоративними фінансами, цифрові платформи кредитування, інноваційні інвестиційні механізми, страхові технології, а також спеціалізовані сервіси для сегменту малого та середнього підприємництва.

Становлення української фінтех-екосистеми критично залежить від її інтернаціоналізації. На рис. 2.6 наведено детальну інформацію щодо цільових міжнародних ринків, де здійснюють експансію вітчизняні суб'єкти господарювання.

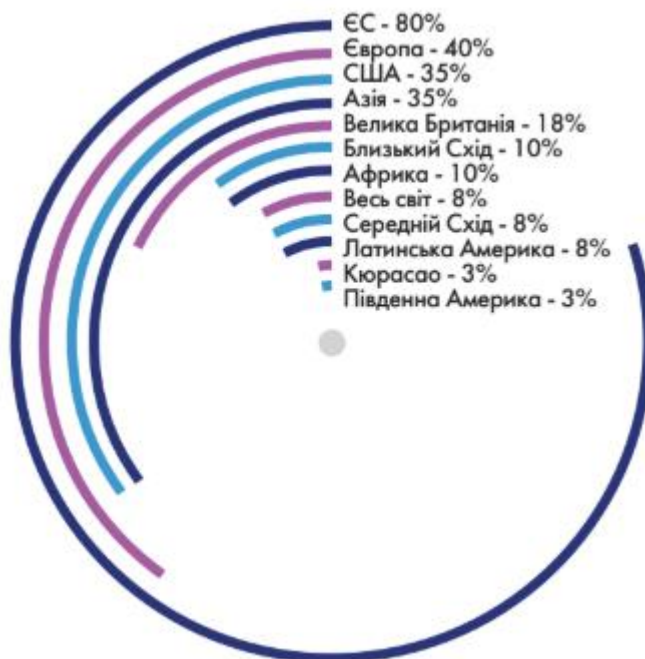

Рис. 2.6. Ринки, на яких працюють українські фінтех-компанії

Джерело: сформовано на основі [52, с. 25]

Серед компаній, які вже знаходяться на міжнародних ринках: 80% працюють на ринку ЄС, 40% – у ширшому європейському регіоні (поза межами ЄС), 35% – в Азії, 35% – у США, 18% – у Великій Британії, 10% – в Африці. США, Велика Британія та Африка демонструють зростаючу популярність як напрямки міжнародної експансії. Також українські фінтехи можна зустріти на Близькому Сході та Латинській Америці [53].

Водночас зростає обсяг інвестицій у цифрові рішення, що сприяє розвитку інфраструктури, запуску нових продуктів та інтеграції технологій у банківські екосистеми та бізнес-середовище. Попит на онлайн-фінансові послуги зростає, що стимулює компанії впроваджувати інновації у напрямках мобільних платежів, дистанційної ідентифікації, миттєвих переказів і інтегрованих платформ для управління фінансами.

Для наочності можна представити динаміку розвитку ринку фінтех-компаній у вигляді таблиці:

Таблиця 2.1

Динаміка розвитку фінтех-компаній в Україні (2015-2024 рр.)

Показник	2015	2018	2020	2024
Кількість фінтех-компаній	30	80	120	250+
Основні сегменти	Платежі	Платежі, онлайн-кредитування	Платежі, кредитування, інвестиції, InsurTech	Всі сегменти, інтегровані рішення для бізнесу та населення
Обсяг інвестицій, млн USD	10	45	120	300+
Кількість користувачів онлайн-сервісів, млн	2,5	5	7	12+
Інтеграція у банківські системи	Низька	Середня	Висока	Дуже висока

Джерело: складено на основі відкритих джерел статистики НБУ та аналітичних оглядів українського ринку фінтеху.

Таким чином, ринок фінтеху в Україні не лише збільшує кількість учасників і обсяг інвестицій, а й активно розвиває технологічну складову, формуючи високотехнологічні фінансові сервіси, здатні забезпечити швидкість, доступність та безпеку операцій для населення та бізнесу.

2.2. Впровадження фінансових технологій у банківській системі України

Упродовж 2022-2024 років фінансова система України зазнала глибокої цифрової трансформації, що стала одним із визначальних чинників її стійкості та здатності забезпечувати безперервність банківських послуг в умовах воєнних викликів. Дигіталізація банківського сектору обумовлена технологічним прогресом, зростаючою потребою клієнтів у дистанційному та швидкому обслуговуванні, а також змінами в банківських відносинах через конкуренцію із боку фінтех-компаній.

У зв'язку із стратегічних пріоритетів Національного банку України, де розвиток сектору FinTech визначено як одне з основних напрямків модернізації

сфери фінансів, цифрові рішення стають базою для ведення діяльності більшості українських банків. Однією з умов для включення тексту є те, що українська банківська система охоплює високий рівень цифрових рішень та великі обсяги дистанційного обслуговування клієнтів. У період воєнного стану в Україні 2022-2024 років, цифрова трансформація виступила ключовим вектором розвитку фінансового сектора. Це зумовлено як загальними технологічними тенденціями, так і стратегічною необхідністю зміцнення стійкості банківських установ в умовах військової загрози. Означений розвиток спричинив перехід до так званої «нульової моделі», де дистанційне обслуговування клієнтів набуває статусу основного, а фізичні відділення втрачають своє домінуюче значення.

Станом на 2024 рік, значна більшість банківських установ, понад 90%, інтегрували послуги мобільного та інтернет-банкінгу для своїх клієнтів. Одночасно спостерігається невинне зростання кількості користувачів мобільних застосунків, що свідчить про зміщення парадигми взаємодії та позиціонування смартфонів як основного інструментарію для здійснення банківських операцій, поступово витісняючи традиційні банкомати.

Мобільний банкінг дедалі частіше розглядається як один із основних детермінантів успішності сучасних фінансових установ, що зумовлено його здатністю забезпечувати спрощений доступ до банківських операцій, високу оперативність їхнього виконання та значне розширення спектра пропонованих послуг. Одночасно з активним поширенням мобільних сервісів невід'ємною характеристикою виступає зростання частки безготівкових операцій. І вже до 2024 року більш шістдесят відсотків транзакцій переказу в цифровому руслі становлять cashless-платежі, що є ще одним свідченням того, що українська економіка повільно, але досконало кардинально змінюється в напрямі безготівковості.

Таке зростання зумовлено необхідністю в розвитку цифрової платіжної інфраструктури – POS-терміналів, NFC-платежів, QR-кодів, а також наповненням ринку новими і новими продуктами, такими як цифрові картки,

онлайн-депозити, миттєві перекази, електронні гаманці. Банки активно впроваджують електронний документообіг, цифрові підписи та віддалену ідентифікацію, що практично усуває потребу у фізичному відвідуванні відділень, дозволяючи клієнтам отримувати більшість послуг у повністю дистанційному форматі [49].

Наприклад, Національний банк України зазначає, що після запровадження основ цифрової трансформації в 2021 році швидкі темпи збільшення одержали мобільні застосунки. Так, якими у 2021 році пристосунками користувалися лише 78% банків, мобільні застосунки вже в 2022 році використовували 84% банків, у 2023 році – 93%, а на початок 2024 року – 96%. Ситуація була із темпами використанням інтернет-банків, протягом 2021 року онлайн банкінг використовували 88% банків, у 2022 році – 92%, у 2023 році – 95% у 2024 році – 98%. Практично усі банки дозволяють використання дистанційних платежів а та онлайн-переказів, показники яких в 2021 році становили 92%, у 2022 році – 95%, у 2024 році досягли 99%. Це може свідчити про те, що цифрові сервіси вже не є конкурентною перевагою окремих банків, а є галузевим стандартом. Ще одним важливим показником цифровизації є динаміка збільшення клієнтської бази т та кількість відкритих рахунків. На 1 січня 2025 року за даними НБУ серед 61 банку та двох небанківських платіжних установ обслуговувалися понад 84 млн користувачів фінансових послуг, тобто на 2% більше, ніж у попередньому році. Абсолютною більшістю клієнтів є фізичні особи; адже таких є майже 96%, у власниках підприємств всього 4% [36].

Загальна кількість відкритих рахунків демонструє стійку позитивну динаміку: з 160,2 млн на початок 2022 року до 193 млн у 2025 році. У середньому на одну особу припадає два рахунки, що свідчить про високу фінансову активність населення та поширену практику мультибанкінгу – одночасного користування послугами кількох банків.

Дистанційні банківські сервіси для бізнесу набули широкого застосування та стали звичним інструментом фінансової діяльності. Частка

суб'єктів господарювання, які застосовують інтернет-банкінг, демонструє зростання з 77,9% у 2022 році до прогнозованих майже 90% у 2025 році. Аналогічна тенденція простежується й у сегменті приватних клієнтів: рівень використання віддалених банківських сервісів збільшився з 79,47% у 2023 році до 82,87% у 2024 році. Це свідчить про те, що цифрові канали обслуговування ефективно трансформувалися в домінуючий спосіб реалізації фінансових операцій у повсякденній практиці як індивідуальних споживачів, так і корпоративного сектору.

Показовим прикладом ефективної цифровізації є діяльність Ощадбанку, котрий протягом значного періоду переважно асоціювався з екстенсивною мережею стаціонарних відділень. Уже у 2023 році кількість активних користувачів мобільного застосунку «Ощад24/7» перевищила 5 млн осіб, а понад 80 % операцій клієнтів-фізичних осіб здійснювалися в онлайн-форматі. Це підтверджує, що навіть банки з традиційною офлайн-орієнтацією успішно адаптуються до вимог цифрової економіки та демонструють високий рівень технологічного розвитку.

Узагальнені показники цифровізації суб'єктів господарювання наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка онлайн-обслуговування банків у 2021-2024 рр.

Рік	Загальна кількість клієнтів СГ, млн	Клієнти онлайн-обслуговування, млн	Частка клієнтів онлайн, %
2021	2,85	2,05	71,9
2022	3,0	2,33	77,9
2023	3,2	2,67	83,6
2024	3,3	2,92	89,15

Джерело: складено автором на основі даних НБУ [22, 14].

Для кращого сприйняття динаміки зміни кількості клієнтів банків - суб'єктів господарювання та частки тих, хто обслуговується дистанційно, розглянемо рисунок 2.2, побудований на основі даних таблиці 2.2.

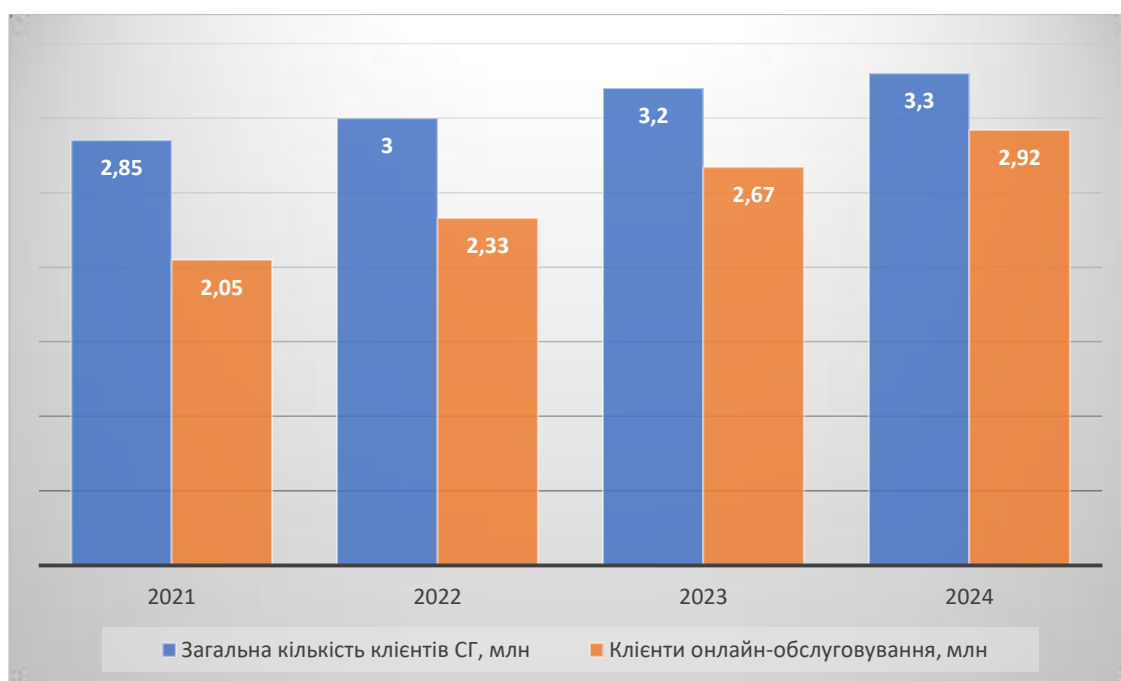

Рис. 2.7. Динаміка онлайн-обслуговування банків у 2021-2024 рр.

Джерело: складено автором на основі даних НБУ [22, 14].

Як бачимо з наведених даних, частка підприємств, що користуються інтернет-банкінгом зросла з 71,9% у 2021 році до 89,15% у 2024 році. Це свідчить про те, що цифрові канали фактично стали базовим інструментом проведення фінансових операцій у повсякденній діяльності бізнесу.

У післявоєнний період мобільний банкінг став основним інструментом взаємодії клієнтів з банками. Банківські застосунки перетворилися на універсальні платформи для здійснення платежів, отримання кредитів, управління депозитами, сплати комунальних послуг, інвестицій тощо. Банки впроваджують: миттєве відкриття рахунків онлайн, цифрові картки, персоналізовані пропозиції (cashback, бонуси), push-підтвердження операцій [11].

Паралельно з розвитком мобільного сегмента швидко поширюються біометричні технології, які стали невід'ємним елементом сучасної моделі безпечного банківського обслуговування. Використання FaceID та TouchID для авторизації та підтвердження операцій значно спростило доступ до банківських сервісів і підвищило рівень захисту персональних даних. Крім того, банки почали масово впроваджувати автоматизовані системи розпізнавання клієнтів,

що скорочують час відкриття рахунків, а також технології дистанційної ідентифікації на основі BankID та VideoID, які фактично стали стандартом ринку.

Суттєвою тенденцією було прискорене онлайн-кредитування. У період з 2022 по 2024 роки банківські установи здійснили комплексну модернізацію та розширення функціоналу своїх цифрових кредитних сервісів. Оперативне визначення кредитних лімітів та можливість оформлення споживчих позик за допомогою мобільних застосунків дозволили значно оптимізувати процес надання фінансових продуктів, скоротивши терміни видачі з кількох годин або навіть днів до лічених хвилин. Цьому сприяло інтенсивне використання великих даних (Big Data), поведінкового скорингу та вдосконалених автоматизованих моделей оцінки кредитоспроможності. Формується ринок мікрокредитування на відстані, які роблять переважно банківські продукти доступнішими. У напрямі клієнтської підтримки видно величезні зміни. Банки пристосовуються до нового спілкування чат-боти та цифрові помічники. Українські банки є лідерами в Європі за кількістю функцій у чат-ботів в популярних месенджерах. Окрім текстових сервісів, банки використовують голосові асистенти і автоматичні системи підтримки в мобільних додатках, що зменшує навантаження на контакт-центри, швидкість обробки і взагалі покращує операції [23, 7].

Ефективні зміни відбулися та на ринку безготівкових платежів. Додаткові POS-термінали, підтримка Apple Pay від європейських торгових точок, Google Pay, гроші послугами смарт-годинників та NFC у смартфоні значно зміцнили cashless економіку. Банки активно розвивають інтернет-еквайринг, запроваджують Tap to Phone для оснащення смартфонів повноцінними POS-терміналами і запроваджують QR-еквайринг і хмарні платежі, які стали останнім за допомогою заміни традиційних платіжних систем під час міграції бізнесу в онлайн-середовище.

Окрему увагу варто приділити процесам упровадження відкритих API та розвитку open banking. Під впливом європейських стандартів, зокрема

Директиви PSD2, українські банки поступово переходять до моделі відкритої банківської екосистеми. Відкриті API дають змогу фінтех-компаніям інтегруватися з банківською інфраструктурою, отримувати інформацію про рахунки користувачів та ініціювати платежі. Хоча повномасштабний open banking в Україні перебуває лише на стадії формування, перші елементи вже впроваджені провідними фінансовими установами, що створює основу для розвитку інноваційних сервісів і посилення конкуренції на ринку [43, с.122-125].

Серед комерційних установ, які формують стандарти цифрового банкінгу в Україні, особливе місце посідають ПриватБанк, Monobank, Sense Bank, Ощадбанк та Укргазбанк. Кожен із них обрав власну стратегію розвитку цифрових послуг, що відображає специфіку їхнього бізнес-моделювання та орієнтацію на різні сегменти клієнтів.

ПриватБанк завжди лідирує за кількістю клієнтів мобільного банкінгу та рівнем автоматизації банківських процесів. Із часом мобільний додаток «Приват24» неухильно розширює свої функціональні можливості та надає широкий спектр послуг як для приватних осіб, так і для корпоративних клієнтів. Натомість, Monobank було засновано у 2017 році на базі Універсал Банку як повністю цифрова банківська установа, яка функціонує без традиційних фізичних відділень. Його бізнес-модель зосереджена виключно на мобільних технологіях, що зумовлює прискорене зростання прибутків та розширення клієнтської бази, а також забезпечує значну гнучкість у розробці кредитних продуктів та індивідуалізованих сервісів.

Sense Bank інтегрує передові аналітичні інструменти, що базуються на обробці великих масивів даних та застосуванні технологій штучного інтелекту. Це уможливорює надання інноваційних цифрових кредитних продуктів, а також розробку сучасного інтерфейсу взаємодії з користувачем у межах мобільної програмної платформи.

Певною мірою, Ощадбанк демонструє більш збалансовану стратегію, інтегруючи розгалужену мережу стаціонарних відділень із розвитком

мобільного застосунку «Ощад24/7». Починаючи з 2021 року, його цифровий сервіс було істотно розширено, що сприяло оптимізації рівня дистанційного клієнтського обслуговування. Станом на початок 2024 року, чисельність активних користувачів даного додатку перевершила позначку 5,2 мільйона осіб, а частка транзакцій, здійснених фізичними особами в онлайн-форматі, сягнула понад 80%. Укргазбанк, відійшовши від суто консервативного підходу, у 2020 році ініціював запуск власного мобільного додатку «ЕкоБанк». Проте, інвестиції у сферу фінансових технологій є менш масштабними, а його бізнес-модель переважно зосереджена на традиційних форматах надання послуг.

Вплив цифровізації на фінансові результати банків у таблиці 2.4. доходи та витрати провідних установ за 2022-2024 роки. Представлені в таблиці дані свідчать про те, що Монобанк характеризується найвищими темпами зростання дохідної частини за умови відносної стабільності співвідношення операційних витрат до доходів, що зумовлено ексклюзивною орієнтацією на цифрові сервіси. Укргазбанк також показує позитивну динаміку прибутку, проте частка витрат залишається високою, відображаючи традиційну фінансову модаль і консервативний підхід до впровадження інновацій. Ощадбанк демонструє збалансований розвиток: поєднання онлайн- та офлайн-мережі дозволяє одночасно підтримувати великий пул клієнтів і впроваджувати сучасні цифрові сервіси (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Доходи і витрати банків України у 2022-2024 рр.

Банк	Показник	2022	2023	2024
Монобанк	Витрати, млрд грн	11,3	13,8	15,2
	Доходи, млрд грн	15,2	19,6	21,8
	Витрати/Доходи, %	74,39	70,4	69,7
Ощадбанк	Витрати, млрд грн	25,6	27,0	28,5
	Доходи, млрд грн	47,1	49,8	52,4
	Витрати/Доходи, %	54,31	54,2	54,4
Укргазбанк	Витрати, млрд грн	11,7	12,5	13,3
	Доходи, млрд грн	14,2	15,6	16,8
	Витрати/Доходи, %	81,99	80,1	79,2

Джерело: складено на основі статистичних даних, поданих на офіційних сайтах

[24,52,2]

Одним із ключових інструментів цифровізації є система BankID, яка забезпечує дистанційну ідентифікацію клієнтів. Вона дозволяє здійснювати авторизацію в онлайн-банкінгу та державних сервісах без відвідування відділень. Таблиця 2.4 демонструє динаміку розвитку BankID у 2021-2024 роках.

Таблиця 2.4

Показники діяльності системи BankID у 2021-2024 рр.

Рік	Успішні ідентифікації, млн	Учасники системи - надавачі послуг	Банки- ідентифікатори
2021	30,2	92	39
2022	32,8	96	41
2023	42,9	97	38
2024	63,5	104	38

Джерело: складено автором на основі даних НБУ [22; 25; 24]

Аналіз представлених даних демонструє, що обсяг успішних ідентифікацій за допомогою системи BankID зріс майже у два рази протягом чотирирічного періоду. Паралельно спостерігалось збільшення кількості постачальників послуг, інтегрованих у цю систему, з 92 до 104 суб'єктів. Зазначені тенденції переконливо свідчать про інтенсивну експансію та поширення даної технології як у фінансовому, так і у публічному секторах. Кількість банків-ідентифікаторів залишалася відносно стабільною, що свідчить про консолідацію ключових гравців ринку.

Проведене порівняння рівня цифровізації українських банків свідчить, що сектор цифрових банківських послуг характеризується високим рівнем конкуренції, диференційованими стратегіями інтеграції фінансових технологій та інтенсивним розбудовуванням власних цифрових екосистем. Такі процеси сприяють не лише розвитку фінансового ринку, а й розширенню можливостей клієнтів у доступі до сучасних і зручних банківських сервісів.

Загалом банківська система України демонструє помітні успіхи у впровадженні FinTech-рішень і поступово інтегрується у світові тенденції цифровізації фінансів. Вітчизняні банки активно запроваджують мобільні

платіжні інструменти, цифрові картки та онлайн-кредитування, що стимулює зростання користування дистанційними каналами обслуговування та підвищує частку безготівкових розрахунків. Паралельно із цим процесом спостерігається безперервна модернізація цифрових платформ та програмних рішень, спрямованих на забезпечення оперативного й ергономічного здійснення фінансових транзакцій як для індивідуальних користувачів, так і для комерційних структур [22].

Водночас, порівняно зі світовими ринками, Україна відстає у регуляторному оформленні відкритого банкінгу, масштабному впровадженні рішень на основі штучного інтелекту, інвестиціях у кібербезпеку та формальних стандартах API-регулювання за європейськими зразками. Незважаючи на це, високі темпи цифровізації та активне використання клієнтами нових технологій створюють значний потенціал для подальшого розвитку FinTech у банківському секторі України.

Цифровізація банківської системи України за період 2022-2024 років характеризується високою динамікою та поширенням дистанційних послуг, що забезпечує комфортне та швидке обслуговування клієнтів. Провідні банки країни активно впроваджують мобільні застосунки, онлайн-кредити, біометрію, чат-боти та інші інноваційні сервіси, формуючи сучасну цифрову фінансову екосистему. Попри відставання у певних напрямках порівняно зі світовими стандартами, українська банківська система демонструє стійкий потенціал для розвитку FinTech та подальшої інтеграції новітніх технологій.

2.3. Розвиток фінтеху та оцінка ефективності FinTech-рішень в АТ «Ощадбанк»

АТ «Ощадбанк» протягом останніх років здійснює цілеспрямовану цифрову трансформацію, поєднуючи збереження широкої мережі фізичних відділень із активним розвитком онлайн- та мобільних сервісів. Як зазначено в

офіційній стратегії банку, пріоритетними напрямками є розвиток digital-каналів обслуговування, кредитних продуктів, депозитів, а також дистанційної ідентифікації клієнтів. Така стратегія дозволяє банку ефективно охоплювати як клієнтів, які віддають перевагу традиційному банкінгу, так і користувачів, орієнтованих на цифрові сервіси.

Центральним інструментом digital-банкінгу став мобільний застосунок «Ощад Online» (раніше «Ощад 24/7»), який за останні роки зазнав значної модернізації. Оновлення застосунку включало розширення функціоналу, оптимізацію інтерфейсу та можливість виконувати більшість банківських операцій дистанційно: перекази, оплати комунальних послуг, відкриття депозитів, оформлення карток, валютні операції тощо [2]. За даними банку, кількість користувачів «Ощад Online» демонструє стабільне зростання (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка користувачів мобільного застосунку «Ощад Online»,
2022-2024 рр.

Рік	Кількість користувачів, млн	Приріст, % до попереднього року
2022	3,8	-
2023	4,2	+10,5
2024	4,6	+9,5

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту банку

З аналізу даних видно, що щорічний приріст користувачів складає близько 10 %, що свідчить про високий рівень адаптації клієнтів до цифрових сервісів та ефективність модернізації застосунку. Поступове зростання користувацької бази безпосередньо корелює з підвищенням частки онлайн-операцій у загальному обсязі транзакцій (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Частка онлайн-операцій відносно транзакцій Ощадбанку, 2022-2024 рр.

Рік	Частка онлайн-операцій, %	Примітки
2022	62	Початок активного переносу операцій у digital
2023	68	Зростання завдяки новим функціям у Mobile Ощад
2024	72	Понад 70 % транзакцій фізичних осіб виконано онлайн

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту банку

Зростання частки онлайн-операцій з 62 % у 2022 році до 72 % у 2024 році свідчить про успішну інтеграцію FinTech-рішень у щоденну діяльність банку. Зокрема, активне впровадження дистанційної ідентифікації, оновлення інтерфейсу та розширення функціоналу мобільного застосунку сприяли значному переносу клієнтських потоків з фізичних відділень у digital-канали.

Водночас Ощадбанк продовжує утримувати одну з найбільш розгалужених мереж фізичних відділень в Україні. Станом на 2023 рік банк обслуговував клієнтів приблизно у 1 200 відділеннях по всій території країни, що забезпечує йому лідерські позиції за кількістю точок обслуговування серед вітчизняних банків. Задля забезпечення розширеної доступності фінансових послуг в контексті воєнного стану та у віддалених географічних локаціях, банк впроваджує пересувні моделі сервісного забезпечення. Зокрема, реалізується проєкт «мобільних відділень», що дозволяє надавати банківський сервіс на територіях з недостатньо розвиненою інфраструктурою.

Одночасно Ощадбанк інтенсивно розвиває застосування фінансових технологій та стратегічних цифрових партнерств. Зокрема, у 2024 році банк виступав у ролі еквайрингового провайдера для національної благодійної платформи UNITED24, що свідчить про його інтеграцію у значні цифрові ініціативи та спроможність надавати клієнтам передові та ергономічні платіжні сервіси.

Протягом періоду 2022-2024 років АТ «Ощадбанк» фіксує неухильне підвищення індексу цифрової залученості клієнтської бази та оптимальності експлуатації мобільного додатку Mobile Ощад. За підсумками 2024 року, понад 70 відсотків транзакцій, виконаних фізичними особами, було реалізовано через дистанційні канали. Ця динаміка ілюструє прогресивну трансформацію клієнтської поведінки, що виявляється у міграції від конвенційних методів банківського обслуговування до віддалених сервісів.

Станом на початок 2024 року, чисельність активної аудиторії мобільного додатку досягла позначки в 4,6 млн осіб. Щоденно, через цей сервіс здійснювалося понад 800 тисяч транзакцій із загальним обігом близько 1,4 млрд

гривень. Це підкреслює його ключове значення у забезпеченні повсякденних фінансових розрахунків для клієнтів. У порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, обсяг транзакцій у додатку збільшився на 15%, а сукупний фінансовий обіг – на 23%. Такі показники є переконливим свідченням динамічного та стабільного розвитку цифрових фінансових потоків.

Важливим етапом у розвитку digital-банкінгу стало впровадження дистанційної ідентифікації (remote ID), що з травня 2024 року дозволяє клієнтам відкривати рахунки та отримувати картки без відвідування відділень. Це рішення суттєво спрощує доступ до фінансових послуг, особливо для клієнтів у віддалених регіонах та в умовах обмеженої мобільності. Таким чином, Mobile Ощад перестав бути допоміжним сервісом і став основним каналом обслуговування значної частини клієнтської бази банку (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Основні цифрові показники АТ «Ощадбанк» за 2022-2024 рр.

Показник	2022	2023	2024
Кількість активних користувачів, млн	3,8	4,2	4,6
Приріст користувачів, %	-	+10,5	+9,5
Частка онлайн-операцій у загальному обсязі, %	62	68	72
Середньоденна кількість транзакцій, тис.	650	730	800
Середньоденний обсяг операцій, млрд грн	1,1	1,2	1,4
Дистанційне відкриття рахунків (remote ID)	-	-	Так

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту

Аналіз цієї таблиці дозволяє зробити висновок, що цифрові канали обслуговування поступово стають домінуючими для клієнтів Ощадбанку. Значне зростання як кількості користувачів, так і обсягу операцій підтверджує ефективність цифрової стратегії банку та її позитивний вплив на зручність і швидкість обслуговування клієнтів.

Комплексний аналіз цифрових метрик та поведінкових патернів користувачів уможливорює не тільки оцінку інституційної ефективності, але й ідентифікацію визначальних чинників, що детермінують результативність імплементації фінансово-технологічних рішень. Упродовж останніх трьох років АТ «Ощадбанк» демонструє стабільну динаміку зростання обсягу

користувачької бази мобільних додатків, інтенсивності проведення транзакцій та питомої ваги операцій, здійснюваних у цифровому середовищі, що індикує високий рівень прийняття цифрових сервісів споживачами. Водночас прогрес у сфері дистанційної ідентифікації та залученість до великомасштабних цифрових ініціатив, зокрема забезпечення еквайрингу для платформи UNITED24, підтверджують спроможність фінансової установи до ефективної інтеграції інноваційних технологій та оперативного реагування на актуальні потреби клієнтури.

Необхідно наголосити, що концепція «гібридного банкінгу», яка інтегрує розгалужену фізичну мережу з ефективною цифровою складовою, дозволяє Ощадбанку підтримувати конкурентні позиції, забезпечуючи доступ до різноманітних ринкових сегментів та зміцнюючи рівень довіри громадськості до державної фінансової установи. У цьому контексті доцільним видається проведення стислого SWOT-аналізу фінансових технологій Ощадбанку, що уможливорює систематизацію ключових переваг і недоліків, а також потенційних перспектив і загроз, пов'язаних з еволюцією його цифрових напрямів (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Шот-аналіз (SWOT) фінансових технологій АТ «Ощадбанк»

Категорія	Основні пункти
Сильні сторони	Велика база клієнтів; широка фізична мережа; стабільна довіра населення; ефективний мобільний застосунок; участь у державних цифрових ініціативах.
Слабкі сторони	Застаріла IT-інфраструктура; обмежена гнучкість через державний статус; висока операційна складність через широку мережу відділень; повільніше впровадження нових продуктів порівняно з необанками.
Можливості	Розширення дистанційних сервісів (remote ID, open banking); збільшення частки онлайн-кредитування та платежів; розвиток партнерств з FinTech; інновації у UX мобільного застосунку; інтеграція нових цифрових продуктів.
Загрози	Конкуренція з необанками та приватними банками; кіберризики; потреба у значних інвестиціях для підтримки і розвитку digital-напрямів; економічна та регуляторна нестабільність.

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту та аналітичних матеріалів банку.

SWOT-аналіз надає змогу провести всебічну оцінку ступеня цифрової трансформації Ощадбанку. Ідентифіковані сильні сторони репрезентують

ключові конкурентні переваги установи, зокрема її розгалужену інфраструктуру сервісу та високий рівень лояльності клієнтів, що створює сприятливе підґрунтя для імплементації інноваційних FinTech-рішень. Водночас, виявлені слабкі сторони свідчать про наявність внутрішніх чинників, які можуть гальмувати динаміку цифровізації.

Ідентифіковані можливості окреслюють потенційні вектори розвитку, спрямовані на розширення частки цифрових операцій та оптимізацію якості клієнтського сервісу. Загрози, у свою чергу, характеризують зовнішні виклики, що потребують виважених управлінських рішень, стратегічного планування та належного інвестиційного забезпечення для забезпечення сталого розвитку цифрових послуг.

Отже, висновки SWOT-аналізу фінансових технологій АТ «Ощадбанк» сприяли всебічній оцінці перспектив розвитку цифрового сегменту. До провідних сильних сторін належать масштабна клієнтська аудиторія, солідний рівень суспільної довіри, високопродуктивний мобільний додаток та інтенсивна залученість у загальнодержавні цифрові програми. Однак, недоліки охоплюють потребу в модернізації інформаційно-технологічної інфраструктури, лімітовану організаційну гнучкість, детерміновану державним характером установи, а також суттєві операційні витрати на підтримку функціонування екстенсивної філіальної мережі.

РОЗДІЛ 3

ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

3.1. Міжнародний досвід подолання ризиків фінансових технологій

Стрімкий розвиток фінансових технологій у світі обумовлює виникнення нових категорій ризиків, які мають потенціал суттєво впливати на стабільність фінансового сектору та захищеність користувачів. До ключових ризиків, ідентифікованих міжнародними експертами, належать кіберзлочинність, несанкціоноване розголошення персональних та фінансових даних, фінансове шахрайство, загрози, асоційовані з нерегульованими криптовалютами, а також надмірна залежність банківських установ та їхніх клієнтів від технологічних платформ.

Кіберзлочинність, зокрема, охоплює кібератаки на банківські системи, фішингові схеми та компрометацію фінансових додатків, що спричиняє значні економічні збитки. Витік даних та шахрайство підривають довіру споживачів до банківських послуг і здатні дестабілізувати функціонування фінансових ринків у глобальному масштабі. Нерегульовані криптовалюти та цифрові активи створюють додаткові виклики для контролю фінансових потоків, що актуалізує потребу в міжнародній гармонізації регуляторних правил і стандартів у цій сфері.

Провідні країни ЄС, США та Великобританія вже набули значного практичного доробку у сфері регуляторного забезпечення фінансових технологій, з акцентом на мінімізацію ризиків, притаманних диджиталізації фінансового сектору. У контексті Європейського Союзу, центральне місце посідає Директива PSD2, котра встановлює уніфіковані стандарти прозорості для надання платіжних сервісів, формулює вимоги до кібербезпеки електронних розрахунків та забезпечує посилену протекцію прав

кінцевих споживачів. Водночас у європейських країнах широко застосовується ліцензування фінтех-компаній, а також створюються спеціальні регуляторні майданчики – так звані *regulatory sandboxes*, де нові фінансові продукти можуть тестуватися у контрольованому середовищі без загрози для стабільності фінансової системи.

Регулятивна стратегія у сфері фінансових технологій у США насамперед пріоритезує аспекти кібернетичної безпеки та забезпечення конфіденційності персональних і фінансових даних суб'єктів. Визначальна роль відводиться нормативно-правовій базі, що функціонує як на федеральному, так і на субнаціональному рівнях, встановлюючи стандарти для обробки інформації та протидії фінансовим зловживанням. Суттєвим компонентом є також інтенсифікація взаємодії між фінансовими установами та технологічними підприємствами з метою спільної розробки підвищено захищених цифрових рішень та інноваційних протоколів ідентифікації клієнтів.

Великобританія імплементує виважену методологію, що поєднує суворий регуляторний нагляд із заохоченням інноваційних процесів. Регулюючі органи фінансового сектору здійснюють плідну кооперацію зі стартапами в галузі фінансових технологій та відповідними галузевими асоціаціями. Це сприяє оперативній імплементатії новітніх технологій без компрометації стандартів безпеки. Така стратегія стимулює розвиток конкурентного фінансового ландшафту, одночасно гарантуючи належний рівень протекції для користувачів фінансових послуг.

Міжнародні інституції відіграють ключову роль у розробці уніфікованих глобальних підходів до менеджменту ризиків у сфері фінансових технологій. Серед них Базельський комітет з банківського нагляду формулює настанови стосовно управління операційними та кібернетичними ризиками, які імплементуються банківськими установами на міжнародному рівні. Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) запроваджує глобальні нормативи у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, що

набуває особливої актуальності в контексті віртуальних активів та електронних платіжних систем. Європейський банківський орган, водночас, формулює методологічні вказівки стосовно безпечної імплементації фінансових інновацій, дистанційного банківського обслуговування та забезпечення прав споживачів. Унаслідок скоординованих зусиль зазначених установ держави отримують можливість гармонізувати регуляторні стратегії та підтримувати стійкість фінансових систем в умовах цифрової трансформації.

Міжнародна практика демонструє, що ефективне регулювання ризиків у сфері фінансових технологій можливе виключно за умови застосування інтегрованого підходу. Цей підхід охоплює правову регламентацію, впровадження технологічних рішень для забезпечення безпеки даних, ліцензування суб'єктів фінтех-індустрії та використання регуляторних інкубаторів («пісочниць») для апробації інновацій. Проте, дигіталізація фінансового сектору, поряд із генерацією нових можливостей для комерційної діяльності та споживачів, водночас створює комплекс потенційних загроз.

До них належать кіберзлочинність, несанкціоноване розкриття конфіденційної інформації, шахрайські дії у фінансовій сфері, операції з неадекватно врегульованими криптоактивами та залежність від критичної технологічної інфраструктури, яка потенційно вразлива до широкомасштабних системних збоїв або цілеспрямованих кібернападів. Переважна частина цих ризиків має транскордонний характер, відтак їхнє ефективне нівелювання вимагає скоординованих зусиль між суверенними державами та інтенсивної взаємодії з міжнародними інституціями.

Досвід країн Європейського Союзу, США та Великобританії свідчить, що досягнення оптимального балансу між регулятивним наглядом та стимулюванням інноваційного розвитку є фундаментальною передумовою для сталого та безпечного прогресу фінансових технологій. Саме такий стратегічний підхід сприяє забезпеченню макрофінансової стабільності, гарантуванню захисту інтересів споживачів та одночасному формуванню сприятливого клімату для подальшої еволюції інноваційних фінансових послуг.

Міжнародні організації також відіграють важливу роль у формуванні глобальної системи безпеки фінансових технологій. Базельський комітет з банківського нагляду розробляє стандарти управління ризиками банків та фінансових установ, визначає вимоги до капітальної достатності та операційної стійкості. FATF (Financial Action Task Force) спрямовує зусилля на протидію відмиванню коштів та фінансуванню тероризму через цифрові активи, а Європейський банківський орган формує загальноєвропейські принципи безпечного використання інноваційних фінансових рішень. Спільна діяльність таких організацій сприяє уніфікації правил, що дозволяє країнам більш ефективно захищати фінансові системи від потенційних загроз [35, с.384-392].

Отже, міжнародний досвід демонструє, що успішне управління ризиками фінансових технологій потребує комплексного підходу, що поєднує технологічні рішення, регуляторні інструменти та міжнародну координацію. Тільки такий підхід дозволяє забезпечити безпеку користувачів, стабільність фінансових систем та створює умови для сталого розвитку цифрових фінансових послуг у глобальному масштабі. Для України подібні підходи активно впроваджує Ощадбанк, який поєднує інноваційні FinTech-рішення з високим рівнем уваги до питань кіберзахисту, що наближає стандарти роботи банку до міжнародних практик.

Тому така практика доцільна й для інших банків України. Водночас, пропонуємо внести зміни в законодавче регулювання фінтех-індустрії: нормативно в законі «Про фінансові послуги та фінансові компанії» передбачити діяльність фінтех-компаній, створити окремі ліцензійні вимоги для «необанків», що відрізняються від традиційних банків, але відповідають суворим вимогам до капіталу та управління ризиками. Це дозволить забезпечити стабільність фінансової системи, а також стимулювати інновації в банківському секторі України.

3.2. Основні загрози та можливості розвитку фінансових технологій у банківському секторі України

Впровадження фінансових технологій у банківському секторі України відкриває нові можливості для підвищення ефективності обслуговування клієнтів, автоматизації процесів та розвитку дистанційного банкінгу. Разом із тим, цей процес супроводжується низкою серйозних ризиків і загроз, які потребують комплексного підходу до управління та регулювання.

Ключовим викликом у контексті діджиталізації фінансової галузі залишаються загрози кібербезпеці. Це охоплює несанкціонований доступ до інформаційних систем, неправомірне розкриття конфіденційних даних (особистих та фінансових), різноманітні схеми шахрайства, а також агресивні кібератаки, ініційовані деструктивними суб'єктами. Експансія цифрових платформ та онлайн-сервісів неминуче призводить до ескалації спектра потенційних загроз. Це вимагає від фінансових установ систематичних інвестицій у передові системи кібербезпеки, постійної модернізації програмного забезпечення та оптимізації протоколів захисту.

Функціонування АТ «Ощадбанк» є репрезентативним прикладом пристосування вітчизняних банківських установ до актуальних вимог у сфері кібернетичної безпеки. Шляхом інтеграції найрозгалуженішої національної мережі фізичних відділень із динамічним розвитком електронних каналів, зокрема мобільної аплікації «Ощад24/7» та дистанційної платформи для корпоративного сегменту, фінансова інституція акцентує значну увагу на забезпеченні конфіденційності даних користувачів. З метою мінімізації ризиків шахрайства імплементовано багатокomпонентну систему автентифікації, здійснюється перманентна актуалізація захисних протоколів та безперервний моніторинг транзакцій в оперативному масштабі часу. Подібний стратегічний підхід сприяє підтриманню стабільного функціонування сервісів та збереженню лояльності клієнтської бази навіть в умовах підвищеної ризикованості, детермінованих воєнним станом.

Поряд із технологічними ризиками, значною проблемою є обмежений рівень довіри значної частини населення до інноваційних фінансових сервісів. Схильність значної частини споживачів до традиційних форм банківського обслуговування визначається недостатнім рівнем розуміння цифрових технологій або наявністю небажаного попереднього досвіду використання інноваційних фінансових продуктів. Ця обставина істотно уповільнює дифузії FinTech-рішень і вимагає від фінансових інституцій та органів державної влади активізації інформаційно-роз'яснювальної діяльності та підвищення фінансової і цифрової компетентності населення.

Недостатня законодавча база і відсутність чітких регуляторних норм щодо фінтех-послуг ускладнюють захист інтересів як клієнтів, так і самих фінансових установ. Водночас обмежене фінансування та брак інвестицій перешкоджають розвитку інноваційних продуктів, а кадровий дефіцит у сфері ІТ та кібербезпеки створює додаткові труднощі для забезпечення надійної роботи банківських систем [46, с.31-38].

Зростання конкуренції між банками та небанківськими FinTech-компаніями також має важливе значення. Нові технологічні стартапи здатні швидко пропонувати клієнтам сучасні сервіси, що змушує традиційні банки активніше інвестувати в цифровізацію та модернізацію послуг, одночасно підвищуючи ризики фінансової нестабільності в разі недостатньої підготовки до інновацій [37].

Особливу увагу слід приділити ризикам, які виникають у контексті війни. В умовах воєнних дій зростає ймовірність хакерських атак на банківські системи, перебоїв в електропостачанні та інтернет-зв'язку, що безпосередньо впливає на доступність фінансових послуг та довіру користувачів. В таких умовах критично важливими стають резервні системи, альтернативні канали комунікації та адаптивні моделі обслуговування клієнтів [48].

Для наочності основні загрози та проблеми впровадження фінансових технологій у банківському секторі України можна представити у вигляді таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні загрози та проблеми впровадження фінансових технологій у банківському секторі України в умовах військового конфлікту

Категорія загрози	Основні прояви	Можливі наслідки
Кіберризики	Зломи систем, витік даних, фінансове шахрайство	Втрата довіри клієнтів, фінансові збитки
Недовіра населення	Обмежене використання нових сервісів	Уповільнення цифровізації, низька активність користувачів
Законодавчі проблеми	Відсутність чітких норм для FinTech	Недостатній захист прав клієнтів і банків
Брак інвестицій	Обмежене фінансування інновацій	Уповільнення розвитку нових продуктів
Кадровий дефіцит	Недостатня кількість IT-спеціалістів та кіберекспертів	Слабка кібербезпека, технічні збої
Конкуренція з FinTech-компаніями	Активний розвиток стартапів	Тиск на банки, ризик втрати клієнтів
Ризики, пов'язані з війною	Хакерські атаки, перебої в електропостачанні та інтернеті	Тимчасова недоступність послуг, фінансові збитки

Джерело: сформовано на основі [15, с.127-133]

Ефективне впровадження фінансових технологій у банківському секторі України потребує не лише розвитку інноваційних продуктів, а й комплексної системи управління ризиками, що враховує кіберзагрози, законодавчі обмеження, кадрові та інвестиційні фактори, а також специфічні виклики воєнного часу.

На сьогоднішній день FinTech в Україні розвиваються динамічно, проте їхній розвиток відбувається в умовах значних викликів, пов'язаних із військовими діями та нестабільністю економічного середовища. Незважаючи на високий потенціал українського ринку та кваліфіковані кадри, сектор FinTech стикається з низкою обмежень, які стримують його ефективне функціонування та масштабування [8].

Однією з найбільш відчутних проблем для розвитку фінансових технологій залишається нестабільність законодавчої та регуляторної бази. Попри наявність окремих стратегічних документів і законодавчих ініціатив у сфері розвитку фінансового ринку, відсутність чітко визначених і адаптованих правил роботи фінтех-компаній в умовах воєнного стану створює додаткову невизначеність як для бізнесу, так і для споживачів фінансових послуг.

Недостатньо врегульоване правове середовище ускладнює залучення інвестицій, зокрема іноземного капіталу, що стримує масштабування інноваційних рішень і вповільнює розвиток фінтех-сегменту.

Визначальним фактором ризику для функціонування фінансової системи виступають воєнні дії, що безпосередньо дестабілізують функціональну стійкість цифрових сервісів. Систематичні збої в енергопостачанні, деградація телекомунікаційної інфраструктури та утруднений доступ до надійного мережевого зв'язку негативно позначаються на безперервності операційної діяльності дистанційних банківських сервісів та новітніх банківських платформ (необанків). За таких умов зростає вразливість фінансових архітектур до кіберзагроз, зокрема розподілених атак відмови в обслуговуванні (DDoS) та системних несправностей, що потенційно призводить до тимчасової недоступності фінансових послуг. За даними вітчизняних суб'єктів господарювання, з 2022 року спостерігається значне зростання кількості таких інцидентів, що вкотре підкреслює актуальність забезпечення стабільності та безпеки цифрових фінансових послуг.

Недовіра населення до нових цифрових сервісів є ще одним фактором, який обмежує розвиток FinTech. Спад реальних доходів, низький рівень фінансової та цифрової грамотності та консервативне ставлення до заощаджень впливають на обмежене використання інноваційних фінансових інструментів. Крім того, неправомірне використання персональних даних або порушення конфіденційності в процесі надання послуг може підірвати довіру користувачів до необанків [37,38].

Нестача фінансування залишається ключовою проблемою розвитку сектору. За даними опитувань, більшість українських FinTech-компаній фінансують свій розвиток власними ресурсами, тоді як доступ до приватних інвестицій є обмеженим. Це стимулює компанії орієнтуватися на закордонні ринки, де умови для розвитку та масштабування стартапів більш сприятливі.

Окрему роль у стабілізації та розвитку фінтех-сектору відіграє Національний банк України. Зокрема, програма розвитку фінансового сектора

до 2025 року передбачає створення умов для відкритого банкінгу, впровадження регуляторних “пісочниць” та використання сучасних технологій у нагляді за фінансовими установами. Представлені ініціативи мають за мету розширення доступу населення до фінансових послуг, зниження обсягів неформальної економіки та стимулювання інтенсивнішого використання сучасних цифрових рішень у взаємодії споживачів із банківським сектором. Ці заходи сприяють формуванню більш прозорого фінансового середовища та підвищенню довіри до банківської системи загалом.

Ключовим елементом у цьому процесі є співпраця традиційних банківських установ із фінтех-компаніями. Синергія інноваційних технологій та гнучкості фінтех-стартапів із фінансовим капіталом, кадровими ресурсами та інфраструктурним потенціалом банків створює сприятливі передумови для розробки та впровадження нових сервісів і продуктів. Такий формат взаємодії дозволяє гарантувати високий рівень операційної безпеки та розширити спектр доступних фінансових послуг, навіть за умов обмеженого доступу до фізичної інфраструктури, що набуває особливої актуальності в контексті військових ризиків.

Тому ефективне функціонування FinTech-сектору потребує комплексного підходу, який включає удосконалення регуляторної бази, розвиток кібербезпеки, підвищення цифрової грамотності та формування стійкої інфраструктури, здатної працювати навіть у кризових умовах. Важливим прикладом такого підходу є діяльність Ощадбанку, який поєднує масштабну фізичну інфраструктуру з активним розвитком FinTech-рішень і сучасних систем кіберзахисту, що відповідають міжнародним стандартам.

Розвиток фінансових технологій у банківському секторі України відкриває значні перспективи для трансформації роботи банків, підвищення ефективності обслуговування клієнтів та інтеграції країни у глобальний фінансовий простір. Одним із ключових напрямів у цьому процесі є цифровий банкінг, який передбачає суттєву трансформацію традиційної банківської моделі.

Значна частина вітчизняних банківських установ поступово відмовляється від фізичної інфраструктури своїх відділень, повністю адаптуючись до цифрових каналів банківського обслуговування. Примітним прикладом такої адаптації є АТ «Ощадбанк», який успішно поєднує традиційні та цифрові канали надання послуг. Ця установа підтримує розгалужену мережу фізичних відділень, водночас активно розвиваючи власний мобільний застосунок для роздрібних клієнтів (Oschad24/7), веб-платформу для корпоративних клієнтів, і дистанційні сервіси для приватних осіб. Такий підхід надає клієнтам можливість здійснювати повний спектр фінансових транзакцій в онлайн-форматі, та забезпечує банку спроможність підтримувати стабільне обслуговування в умовах воєнного стану та кіберзагроз. Ця стратегічна зміна є не лише спробою оптимізувати операційні витрати, пов'язані з утриманням фізичних відділень, але й нагальною необхідністю для забезпечення безперебійного надання фінансових послуг в умовах сучасних викликів, зумовлених наслідками військових дій, таких як перебої в електропостачанні, обмежений доступ до мережі Інтернет та підвищений ризик кібератак.

Системи цифрового банкінгу надають можливість користувачам здійснювати комплексний перелік фінансових операцій засобами дистанційного доступу. До таких операцій належать перекази коштів, оплата рахунків, відкриття та закриття рахунків, оформлення позик, управління капіталовкладеннями, а також низка інших супутніх послуг. Цей функціонал значно підвищує зручність та оптимізує часові витрати користувачів [39].

Не менш важливим аспектом розвитку фінансового сектору є впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, Open Banking та цифрові ідентифікатори (digital ID). Застосування штучного інтелекту дозволяє банкам автоматизувати обробку великих обсягів даних, підвищити точність оцінки кредитних ризиків, виявляти потенційні шахрайські операції, а також персоналізувати пропозиції для кожного клієнта на основі його фінансових потреб та поведінки [38, с. 61-67].

Використання блокчейн-технологій забезпечує високий рівень безпеки та прозорості фінансових операцій, оскільки всі транзакції є незмінними та піддаються постійному контролю, що особливо важливо у період загострення кіберзагроз під час військових дій. Концепція Open Banking передбачає відкритий доступ фінтех-компаній до банківських даних за згодою клієнтів, що створює умови для появи інноваційних фінансових продуктів, інтеграції нових сервісів та підвищення конкуренції на ринку. Впровадження цифрових ідентифікаторів дозволяє швидко та надійно ідентифікувати користувачів, спрощує процес укладання договорів і проведення фінансових операцій, а також сприяє легалізації обігу електронних платежів у всіх регіонах країни (Додаток А) [35, с. 356-364].

Міжнародна інтеграція відкриває для українських банків додаткові можливості та перспективи. Участь у європейських платіжних системах дозволяє українським фінансовим установам швидко та безпечно здійснювати транскордонні операції, залучати іноземні інвестиції, надавати послуги українським компаніям, які працюють на міжнародному ринку, та розширювати присутність на глобальній фінансовій арені. У цьому випадку, дотримуючись міжнародних стандартів безпеки та регуляторних стандартів, зростає конкурентність українських банків і сприяє формуванню довіри через партнерів та клієнтів у світі. Це дуже важливо сьогодні, тому що війни роблять грошовий ризик стрімким і втручаються в нашу економіку всередині.

Ключовим фактором фінансового зростання України є активне втягнення уряду та Національного банку України, який зосереджувався на цифрових фінансах і забезпеченні фінансової стабільності шляхом стратегічних ініціатив у недавні часи. Зокрема, йдеться про запровадження цифрової гривні, створення інфраструктури для миттєвих платежів, а також інтеграцію банківських послуг із державними електронними платформами, зокрема «Дія». Ці ініціативи спрямовані на створення безпечного та зручного цифрового середовища для громадян та бізнесу, стимулювання розвитку нових фінансових сервісів та підвищення рівня фінансової грамотності населення. Держава також

активно працює над удосконаленням нормативно-правового регулювання фінтех-сектору, забезпечуючи прозорі правила для розвитку бізнесу, ліцензування та захист прав інвесторів і клієнтів [21, с. 108-119].

Ключовим напрямом розвитку фінансових технологій є відкритий банкінг. Ця модель передбачає надання банками доступу до власних сервісів та даних стороннім фінтех-провайдерам через API, що значно спрощує процес створення нових продуктів і послуг. Відкритий банкінг виступає суттєвим каталізатором інноваційних процесів у фінансовому секторі. Він надає можливість фінансовим інституціям оптимізувати видатки на інтеграцію нових технологічних рішень, розробляти більш адаптовані та актуальні сервіси для споживачів, ефективніше опрацьовувати значні обсяги даних для обґрунтування управлінських рішень, а також інтенсифікувати залучення цифрових платформ та соціальних медіа для комунікації з клієнтською базою.

Водночас, ключове значення набуває взаємодія між банківськими установами та компаніями, що спеціалізуються на фінансових технологіях. Поява нових небанківських суб'єктів на фінансовому ринку, хоча й інтенсифікує конкурентний тиск для традиційних банків, водночас створює значні можливості для стратегічного партнерства. Така синергія сприяє диверсифікації асортименту фінансових продуктів, імплементації програм лояльності, оптимізації прибутковості та підвищенню якості клієнтського сервісу. Показовим прикладом успішної інтеграції фінансових технологій у діяльність традиційної банківської інституції є Ощадбанк, який системно впроваджує цифрові рішення з метою автоматизації операційних процесів, посилення захисту транзакцій та забезпечення оптимального клієнтського досвіду.

Співпраця з технологічними стартапами дозволяє створювати нові продукти, впроваджувати системи аналітики та персоналізації послуг, що робить обслуговування більш сучасним та зручним для клієнтів, водночас зміцнюючи фінансову стабільність банку. Для банків це шанс модернізувати свої системи, впроваджувати інноваційні продукти та скорочувати час

реагування на потреби ринку, а для фінтех-компаній – розширювати клієнтську базу та виходити на нові сегменти ринку [40].

Загалом, розвиток фінансових технологій у банківському секторі України зараз перебуває на етапі активного формування. Подальше зростання можливе лише за умов вдосконалення законодавчої бази, збільшення інвестицій у технологічні інновації, підвищення цифрової та фінансової грамотності населення, а також за умови стратегічного партнерства між банками та фінтех-компаніями. У перспективі цифровізація фінансових послуг стане ключовим фактором підвищення ефективності банківського сектору, розвитку фінансової інклюзії та інтеграції української економіки в європейську та світову фінансову систему, навіть у складних умовах воєнного конфлікту.

ВИСНОВКИ

1. Дослідження фінансових технологій у банківській сфері України показало, що FinTech є потужним інструментом трансформації сучасного фінансового ринку. Він дозволяє суттєво підвищувати ефективність роботи банків та розширювати спектр послуг для клієнтів. На основі теоретичного аналізу, проведеного у першому розділі, встановлено, що FinTech інтегрує широкий спектр новаторських підходів, таких як цифрові та мобільні банківські послуги, використання штучного інтелекту для аналізу значних масивів даних, блокчейн-технології з метою забезпечення транспарентності та безпеки трансакцій, а також концепцію Open Banking і цифрові ідентифікатори для оптимізації процедур автентифікації. Це забезпечує банкам можливість трансформувати парадигму взаємодії з клієнтами, раціоналізувати внутрішні операційні процеси та поглибити рівень фінансової інклюзії. Ретроспективний аналіз еволюції FinTech як у глобальному масштабі, так і в Україні, засвідчив, що диджиталізація фінансових сервісів є магістральною світовою тенденцією, а держави, які інтенсивно імплементують інноваційні технологічні рішення, здобувають значні конкурентні переваги.

2. Аналіз історичного розвитку fintech показав, що він нараховує три етапи. В Україні становлення фінансових технологій також пройшло кілька ключових етапів. Початок розвитку FinTech припав на появу перших платіжних систем та банківських карток. Згодом активно розвивався онлайн-банкінг, а з появою мобільних застосунків, таких як Приват24, monobank та інших, цифрові фінансові послуги стали доступними для широкого кола користувачів. Це сприяло зростанню фінансової інклюзії, підвищенню швидкості обслуговування клієнтів та появі нових каналів комунікації між банком і клієнтом.

3. Попри динамічний прогрес у сфері цифрових сервісів, існують певні перешкоди, що уповільнюють ефективну інтеграцію інноваційних рішень в банківську систему України. До них належать недосконала нормативно-правова база, недостатній обсяг інвестицій у модернізацію, дефіцит кваліфікованих фахівців у галузі інформаційних технологій та кібербезпеки, а також обмежений рівень довіри суспільства до новітніх цифрових платформ.

4. FinTech відіграє ключову роль у підвищенні ефективності банківського сектору. Це реалізується через автоматизацію операційних процесів, оптимізацію витрат та розширення доступності фінансових послуг для споживачів. Водночас, FinTech створює суттєві виклики для конкурентоспроможності, зокрема через появу необанків, що спонукає традиційні банківські установи до активної інноваційної діяльності, підвищення стандартів якості обслуговування та мінімізації бар'єрів для клієнтів. Тож класичні банки змушені адаптуватися до нових реалій ринку, щоб уникнути потенційної втрати ринкових позицій.

5. Серед основних загроз ідентифіковано кібернетичні ризики, зокрема несанкціоноване втручання в банківські системи, фінансові махінації та компрометація даних, недостатній рівень довіри споживачів до цифрових послуг, прогалини у нормативно-правовому полі, дефіцит інвестицій та кваліфікованого кадрового потенціалу, а також фактори, зумовлені геополітичною нестабільністю та воєнними діями, такі як перебої з електропостачанням, обмежений доступ до мережі Інтернет та посилення кібератак. Ці аспекти ускладнюють забезпечення безперебійного функціонування банківських установ та ефективне впровадження інноваційних рішень.

Попри наявні виклики, перспективи еволюції фінансових технологій в Україні є суттєвими. Цифровий банкінг забезпечує банкам можливість оптимізації операційних витрат, гарантує клієнтам безперервний доступ до банківських послуг та сприяє розширенню спектру онлайн-продуктів. Зокрема, Ощадбанк демонструє успішну модель інтеграції розгалуженої мережі

фізичних відділень з інноваційними цифровими платформами, такими як мобільна аплікація «Ощад24/7» та віддалене обслуговування корпоративних клієнтів. Це дозволяє підтримувати операційну стійкість та безперервність функціонування навіть в умовах геополітичної нестабільності та кібернетичних викликів. Імплементация передових технологій, включаючи штучний інтелект, блокчейн, Open Banking та цифрові ідентифікатори, формує потенціал для індивідуалізації сервісів, автоматизації операційних процедур, посилення безпеки фінансових операцій та ефективної інкорпорації нових послуг. Міжнародна інтеграція, у свою чергу, відкриває шлях до участі українських фінансових установ у європейських платіжних системах, сприяє привабленню зовнішніх капіталовкладень та забезпечує можливості для експансії на нові ринки. Ключовим фактором у становленні та динамічному розвитку сектору FinTech є діяльність державних інституцій та Національного банку України.

6. Запропонований комплекс заходів передбачає оновлення нормативно-правової бази, підвищення рівня кіберстійкості, розвиток цифрових компетенцій населення, стимулювання залучення капіталовкладень та формування стратегічного партнерства між банківськими установами й фінтех-компаніями. Імплементация означених ініціатив сприятиме оптимізації операційної ефективності банківського сектору, зміцненню довіри споживачів фінансових послуг, розширенню фінансової інклюзії та інтеграції національної економіки у європейський і глобальний фінансовий простір. Досвід провідних фінансових інституцій, таких як Ощадбанк, демонструє, що синергія традиційних та інноваційних каналів надання послуг підвищує ефективність, безпеку та резильєнтність банківської системи навіть за умов суттєвого економічного та безпекового тиску.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александров О. В. Фінанси та технології. Тренди, що почали розвиток і трансформацію банківського бізнесу. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*; серія «Економічна», 2017. № 13. С. 98–119.
2. АТ «Ощадбанк»: офіційний сайт. URL: <https://www.oschadbank.ua/> (дата звернення: 30.09.2025)
3. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*, 2006. №1. С. 7–25. URL: https://eip.org.ua/docs/EP_06_1_07_uk.pdf (дата звернення: 26.09.2025).
4. Безпалый Р. В. Фінтех-інновації: передумови становлення та сучасні тенденції. *Інвестиції: практика та досвід*, 2021. № 2. С. 44–49.
5. Белінська Г. В. Ринок фінансових інновацій: сутність, особливості та передумови створення. *Наукові праці НДФІ*, 2016. № 1. С. 137–149.
6. В Україні кількість користувачів платіжних послуг торік сягнула 82 мільйонів – НБУ. Укрінформ – актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3844326-v-ukraini-kilkist-koristuvaciv-platiznih-poslug-torik-sagnula-82-miljoniv-nbu.html> (дата звернення: 29.09.2025).
7. В'язовий С. М., Пасічник І. В. Розвиток Fintech-індустрії та її ризики для банківської діяльності. *Науковий вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*, 2019. № 4. С. 480–484.
8. Віблій П., Кондратюк М. Розвиток фінансових технологій в Україні в умовах війни. *Галицький економічний вісник*, 2022. № 3 (76).
9. Глущенко О. Формування фінансових стимулів для впровадження інновацій Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики: матеріали 10-ї Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, 09 листопада 2023 р. / гол. оргком. О. Зоря; Полтав. держ. аграр. ун-т.

Полтава, 2023. С. 60–62. URL: <https://drive.google.com/file/d/1nnQ1325VXAPKAmObTPqmSU9JMehtcD3-/view>, вільний.

10. Григораш О. В., Волошин І. А. Тенденція розвитку фінансових технологій під впливом пандемії та війни. *Економіка та суспільство*, 2023. №47.

11. Д'яконова І., Павленко Л., Криклій О. Сучасний стан та перспективи колаборації банків та FinTech. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, 2019. № 1 (17). С. 190–199.

12. Данилко Е. В. Вплив фінансових технологій на банківський бізнес. Одеса, 2017. 80 с.

13. Жердецька Л. В., Городинський Д. І. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків. *Економіка і суспільство*, 2017. № 10. С. 583–588.

14. Кількість користувачів та банківських рахунків в Україні зросла. «Дебет-Кредит» – Бухгалтерські новини. URL: <https://news.dtki.ua/finance/bank-system/97552-kilkist-koristuvaciv-ta-bankivskix-rahunkiv-v-ukrayini-zroslo> (дата звернення: 29.09.2025).

15. Коваленко В. В. Розвиток FinTech: загрози та перспективи для банків України. *Приазовський економічний вісник*, 2018. № 4. С. 127–133.

16. Кондрат І. Ю., М.І. Розвиток фінансових технологій та їх вплив на сучасну фінансову систему. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2ee85497-cc26-464e-bede-f173afb6acfe/content> (дата звернення: 29.09.2025).

17. Крухмаль О. В., Заєць О. С. Peer-to-peer кредитування в Україні: перспективи розвитку та виклики для банків. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, 2017. № 2(2). С. 93–96.

18. Кузьменко О. В., Овчаренко В. О. Оцінювання впливу інноваційних технологій на ринок банківських послуг України. *Бізнес Інформ*, 2018. № 2. С. 121–126.

19. Мазаракі А., Волосович С. FinTech у системі суспільних трансформацій. *Вісник КНТЕУ*, 2018. № 2. С. 5–18.
20. Матвійчук Н. М., Теслюк С. А. Основні тенденції розвитку банківських інновацій в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2021. Вип. 25. Том 1. С. 79–87.
21. Наконечна О. С., Михайлик О. М. FinTech в банківському бізнесі: особливості розвитку та потенційні можливості. *Підприємництво та інновації*, 2022, №23. С.108–119.
22. Огляд банківського сектору. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-05.pdf?v=13 (дата звернення: 29.09.2025).
23. Палагнюк О. І. Fintech інновації в діяльності банківських установ України. Чернівці, 2024. 43 с.
24. ПАТ АБ «Укргазбанк»: офіційний сайт. URL: <https://www.ukrgasbank.com/>
25. Показники діяльності банків (2008-2025). Ставки, індекси, тарифи. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/> (дата звернення: 29.09.2025).
26. Поченчук Г. М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. *Економіка і суспільство*, 2017. № 13. С. 1193–1200.
27. Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції. Суми, 2020. 217 с.
28. Рубанов П. М. FinTech інновації як детермінанти розвитку національної економіки: дис. на здобуття ступення док. економ. наук.08.00.08/ Сумськ. нац. ун-т. Суми, 2020. 408 с.
29. Рубанов П. М. Використання ФінТех інновацій в діяльності сучасних банків. *Причорноморські економічні студії*, 2019. № 47-2. С. 116–120.

30. Рубанов П. М. Фактори та передумови розвитку FinTech інновацій у національній економіці. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, 2019. № 4 (20). С. 396–402.
31. Руденко З. М. Вплив розвитку ФінТех на банківський ринок в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр.*, 2018. Вип. 2(130). С. 67–71.
32. Семенов А. Ю., Бухтіарова А. Г., Борт Н. К. Порівняльний аналіз систем регулювання ринку фінансових технологій: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*, 2019. № 4. С. 7–13.
33. Стойко О. Перспективи розвитку фінтех- і банківського бізнесу в Україні. *Проблеми економіки*, 2020. № 2 С. 356–364.
34. Стойко О. Я. Становлення та розвиток фінтех-бізнесу в Україні. *Бізнес Інформ*, 2020. 2 №505. С. 384–392.
35. Сучасні фінансові технології в банківській системі України: трансформація, виклики та перспективи розвитку / Ю. О. Русіна та ін. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2025. Т. 2, № 3. С. 187–194. URL: [https://doi.org/10.60022/2\(3\)-23s](https://doi.org/10.60022/2(3)-23s) (дата звернення: 29.09.2025).
36. Теслюк С., Деркач О. Вплив фінтех-інновацій на банківський сектор України. *Наука і техніка сьогодні*, 2023. Вип. 8(22). С. 139–152.
37. Теслюк С., Михальчук Б. Вплив трансформаційних тенденцій та стратегічних викликів у сфері фінтех-інновацій на фінансовий сектор України *Економічний журнал Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2023. Т. 3. № 35. С. 61–67.
38. Троць І. В. Тенденції, проблеми та перспективи розвитку FinTech в Україні. *Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. Серія Економічні науки*, 2018. № 12. С. 283–292.
39. Тютюн І. 37% українців не мають банківських карт. Навіщо фінтех Україні. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/vidkritiy-banking-shcho-chekaye-na-finteh-v-ukrajini-50063500.html> (дата звернення: 20.10.2025).

40. Тохматиш Т. О., Ягольницький О. А. Аналіз сегментів FinTech-компаній у світі. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*, 2020. № 43. С. 29–34.
41. Фінансові технології : навчальний посібник / В. В. Корнеєв, О. І. Береславська, А. І. Гулей та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. В. Корнеєва. Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. 244 с.
42. Чайковський Я. І. Національний банк України у впровадженні новітніх фінансових технологій. *Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в цифровій економіці. Матеріали міжнар. III Всеукр. наук.-практ. конфер.*, Дніпро, 2020. С. 122–125.
43. Шевченко О. М., Рудич Л. В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. *Ефективна економіка* : 2020. №7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/63.pdf (дата звернення: 20.10.2025).
44. Шкляр А. Класичний банкінг: напрями трансформації в умовах технологічної революції. *Український соціум*. 2018. № 1. С. 49–58.
45. Штучний інтелект: можливості, ризики та регулювання фінансових послуг. Міжнародна аудиторська компанія BDO. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2023/artificial-intelligence-opportunity,-risk,-and-regulation-in-financial-services> (дата звернення: 29.09.2025)
46. Шевченко О. М. Світові тенденції розвитку ринку фінансових технологій та особливості його функціонування в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 6.
47. Шевчук Т. В., Панковець М. П. Проблеми розвитку ринку фінансових технологій: глобальні тенденції та національні особливості. *Фінансовий простір*. 2022. № 4. С. 31–38.
48. Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/2018/12/5/641431/> (дата звернення: 20.10.2025).

49. Фінтех у цифрах. URL: https://drive.google.com/file/d/1VhMWkG3CeG_A5oDmi25Az0DyTurjDOiK/view (дата звернення: 20.10.2025).
50. Kovalchuk A., Stetsenko S. Financial risks in the face of digital transformation. *Public Law*. 2020. No. 37. P. 43–49. URL: <https://doi.org/10.37374/2020-37-04> (дата звернення: 29.09.2025).
51. Monobank. Офіційний сайт. URL: <https://monobank.ua/dashboard> (дата звернення: 29.09.2025).
52. Ukrainian fintech catalog. 2025. 103 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1OrjB-hqKNsgIpSb1Yyf1Jl-fVI1OI1_G/view (дата звернення: 29.09.2025).